PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo | Cena 60 lir | Leto XXIV. Št. 253 (7146) | TRST, sobota, 2. novembra 1968

NA UKAZ AMERIŠKEGA PREDSEDNIKA JOHNSONA IN PO DOLGIH POGAJANJIH

Včeraj popoldne so Američani prekinili bombardiranje severnovietnamskega ozemlja

Hanojska vlada je sprejela razširitev pogajanj - Prva seja bo 6. novembra v Parizu
Pogajanj se bodo udeležili tudi predstavniki osvobodilne fronte in sajgonske vlade

WASHINGTON, 1. — Prekinitev bombardiranja Severnega Vietnama, ki jo je včeraj ukazal ameriški predsednik Johnson, je začela veljati danes ob 14. uri po srednjeevropskem času. Medtem je hanojska vlada sporočila, da je pripravljena začeti razširjena pogajanja, katerih se bodo udeležili tudi predstavniki osvobodilne fronte in sajgonske vlade. Prva seja bo 6. novembra in na njej se bodo pogovarjali o sestavi delegacij.

Svojo odločitev o prekinitvi bombardiranja je Johnson naznanil po televiziji ob osmih zvečer (2. uri ponoči po ital. času). V začetku se je ameriški predsednik povezal na svojo izjavo 31. marca, ko je dal razumeti, da bi bil pripravljen prekiniti bombardiranje v trenutku, ko bi to lahko pripeljalo do plodnih diskusij. Omenil je nato potek pariških razgovorov, na katerih je pred nekaj tedni prišlo do novih in bolj ugodnih premikov. Istočasno — je dejal Johnson — sem imel vrsto intenzivnih diskusij z našimi zavezniki, kot tudi z glavnimi diplomatskimi in vojaškimi osebnostmi ameriške vlade o mirovnih perspektivah. O položaju sem obvestil tudi voditelje kongresa in vse kandidate za predsedniške volitve.

Ameriški predsednik je nato povedal, da je prišlo do prvih sporazumov s severnovietnamsko vlado v nedeljo zvečer in v ponedeljek. Glede na to je poklical v Washington vrhovnega poveljnika ameriških oboroženih sil v Vietnamu generala Abramsa, ki mu je obrazložil svoje stališče in dodal svoja priporočila.

Po vseh teh dogodkih — je dejal Johnson — sem sklenil ukazati popolno prekinitev letalskega, pomorskega in topniškega bombardiranja Severnega Vietnama, začenši s petkom ob 8. uri po washingtonskem času (14. uri po ital. času).

Predsednik ZDA je tako nadaljeval: «Prišel sem do odločitve na podlagi tega, kar se je zgodilo na pariških razgovorih, v prepričanju, da bo lahko privedla do napredkov k mirni rešitvi vietnamskega spora». Prihodnji sestanek v Parizu bo 6. novembra — je še rekel Johnson — na njem pa bodo lahko prisotni predstavniki južnovietnamske vlade. Predstavniki hanojske vlade so nas že obvestili, da se bodo sestanka udeležili tudi predstavniki FNO. Poudarjam — je nadaljeval Johnson — da njihova prisotnost (namreč predstavnikov FNO) nikakor ne pomeni priznanja FNO pod nobeno obliko.

Sedaj pričakujemo — je še dejal ameriški predsednik — in imamo pravico pričakovati plodna, resna in intenzivna pogajanja, ki bodo lahko privedla do napredkov. Johnson je dodal, da hoče s svojo odločitvijo preizkusiti enkrat za vselej «dobro vero tistih, ki so nam zagotovili, da bo prekinitev bombardiranja privedla do napredkov».

Nova faza pogajanj, ki se bo začela 6. novembra — je poudaril Johnson — še ne pomeni, da je bil trajen mir v jugovzhodni Aziji že dosežen. Mogoče nas čakajo še težki boji, in tudi sama pogajanja bodo brez dvoma zelo težka, ker se bodo morali naši predstavniki spoprijeti s številnimi težkimi in kritičnimi vprašanji. V tej zvezi se je predsednik spomnil na pogajanja za rešitev korejskega spora, ki so trajala od leta 1951 do 1953.

Na zaključku je Johnson pozval ameriško ljudstvo k enotnosti ter zagotovil, da bo s svoje strani naklonil brezpogojno podporo zmagovalcu na predsedniških volitvah prihodnjega tedna, da bi zagotovil kontinuiteto pariških razgovorov v čim boljših pogojih.

PARIZ, 1. — Predstavnik severnovietnamske delegacije v Parizu je izjavil, da je prekinitev bombardiranja «velika zmaga oboroženih sil in ljudstva Severnega Vietnama v borbi proti ameriški uničevalni vojni. Predstavnik je nato izročil tisku naslednje sporočilo:

Dne 30. oktobra 1968 sta poslanik Harriman in poslanik Vance kot predstavnika vlade ZDA obvestila predstavnika vlade Vietnamske demokratične republike Xuana Tuya, da bo predsednik ZDA Johnson dal ob 24. uri 31. oktobra ukaz za prekinitev letalskega, pomorskega in topniškega bombardiranja in vseh drugih dejanj, ki bi pomenila uporabo sile na celotnem ozemlju Vietnamske demokratične republike, in da bo ta ukaz stopil v veljavo 12 ur pozneje.

Da se išče mirna rešitev o vietnamskem vprašanju, bo v Parizu ne prej kakor 6. novembra 1968 sestanek, na katerem bodo predstavniki Vietnamske demokratične republike, južnovietnamske osvobodilne fronte, ZDA in vietnamske republike.

Minister Xuan Tuy je sprejel na znanje to sporočilo predstavnika ZDA in ga je poslal Vietnamski demokratični republiki.

Severnovietnamska vlada je uradno sporočila francoski vladi, da sprejema razširitev mirovnih pogajanj z ZDA. To sporočilo je severnovietnamski predstavnik v Parizu Mai Van Bo izročil sinoči dve uri prej, preden je Johnson napovedal konec bombardiranja, ravnatelju v francoskem zunanjem ministrstvu. Sporočilo je namenjeno zunanjemu ministru Debréju in francoski vladi. V sporočilu je rečeno, da so severni Vietnamci sklenili udeležiti se razpirjenih pogajanj za mir, potem ko je Johnson dobil ukinitev bombardiranja Severnega Vietnama. Poleg tega je predstavnik hanojske vlade izročil tisku dolg dokument. Prvo poglavje ima naslov «Ameriška uničevalna vojna je dolgoročna zarota» in poudarja, da je južnovietnamska Diemova vlada že leta 1954 razglasila «pohod proti severu» in da je od leta 1954 do 1964 pošiljala z juga na sever skupine komandosov.

Drugo poglavje govori o «načrtih ZDA». Poudarja se, da se ZDA skušajo rešiti svojega obupnega položaja v Južnem Vietnamu in uničiti gospodarsko in obrambno moč Severnega Vietnama, sabotirati graditev socializma v Severnem Vietnamu okrepiti moralo vojske in slamnate vlade, ki se rušita.

Tretje poglavje govori o silah in orožju, ki ga uporabljajo Američani, četrto govori o zmagah vietnamskega ljudstva (sestreljenih je bilo 3.239 ameriških letal,) zadnje poglavje pa govori o popolnem neuspehu ameriške uničevalne vojne.

Zvečer je predstavnik severnovietnamske delegacije sporočil časnikarjem, da je bila napovedana tiskovna konferenca odložena.

Načelnik ameriške delegacije v Parizu Harriman je izjavil, da ne ve, ali bo južnovietnamska delegacija navzoča na pogajanjih v sredo. Pripomnil je, da je težko naglo sestaviti delegacijo, in dodal, da se bodo na vsak način v sredo začeli razgovori.

Glede dnevnega reda je izjavil, da bo naslednji: 1. Postopek. 2 Določitev novega dnevnega reda: obe strani se strinjata, da se lahko obravnava vsako vprašanje, vendar pa bo treba določiti vrstni red teh problemov. 3 Ustavitev sovražnosti bo končni smoter te faze razgovorov. Treba bo počakati, da nasprotna stran sprejme ukrepe o zmanjšanju vojaških akcij.

Po ukinitvi bombardiranja

Johnsonovo odločitev o ukinitvi bombardiranja Severnega Vietnama je ves miroljubni svet sprejel z zadovoljstvom in z željo, naj bi ta ukrep res pomenil konstruktivno iskanje miru v izmučenem Vietnamu. Ta Johnsonov korak pomeni vsekakor veliko zmago Severnega Vietnama, ki je vedno postavljal kot pogoj za začetek mirovnih pogajanj konec bombardiranja.

Glavni tajnik OZN U Tant, ki je večkrat obsodil krvavo vojno v Vietnamu in odločno zahteval konec bombardiranja, je izjavil, da se mu zdijo sedaj možnosti za mir mnogo boljše kakor kdaj koli prej.

Hanojska vlada je že sporočila, da sprejema razširjena pogajanja, katerih se bodo udeležili tudi predstavniki osvobodilne fronte in sajgonske vlade. Jasno je, da konec bombardiranja še ne pomeni konec vojne ali njen bližnji konec. Na žalost, se vojna v Južnem Vietnamu nadaljuje in morda bo poteklo še mnogo časa, preden se bo končala. Vendar je upati, da se po odhodu Johnsona, ki je vojno venomer zaostroval, njegovi nasledniki ne bodo odločili za ponovno zaostritev.

Tudi če se je Johnson odločil za svoj korak šele sedaj prav pred predsedniškimi volitvami, da bi s tem hkrati podprl svojega kandidata Humphreya, je njegova odločitev vendarle velikega pomena, ker je tudi nasprotnik Johnsonove politike, ki se je tudi potegoval za predsedniško kandidaturo, senator McCarhty podprl Humphreya, da prepreči izvolitev Nixona, ker bi to bilo večje zlo.

V bistvu pa se je moral Johnson končno odločiti za svoj korak, ker ni imel drugega izhoda iz slepe ulice, v katero je zašla njegova vietnamska politika, in ker je bil pritisk miroljubne javnosti doma in v svetu vedno močnejši.

Upati je, da bo ta prvi korak, ki bo v daljši perspektivi morda vendarle pripeljal do miru, pomenil hkrati začetek splošnega procesa pomirjevanja povsod drugod, kjer je zlasti v zadnjem času nastala nevarna napetost, ki ogroža mir. Začetek pomirjevalnega procesa v jugovzhodni Aziji bi moral biti tudi začetek takega procesa v Evropi in na Srednjem vzhodu in ne bi smel vplivati prav v nasprotno smer.

Jasno pa mora biti, da v Vietnamu ne bo mogoč mir brez umika tujih čet in brez spoštovanja volje vietnamskega ljudstva, da samo odloča o svoji usodi. Prav tako bo mir vedno ogrožen povsod tam, kjer bo kdor koli skušal drugim vsiliti svojo voljo, bo ogrožal njihovo neodvisnost in suverenost ter se bo vmešaval v njihove zadeve.

Te dni, ko se na okrašenih grobovih naših padlih klanjamo njihovemu spominu, se klanjamo tudi spominu junaških vietnamskih borcev in vseh tistih, ki so se žrtvovali za zmago pravičnih načel ter se uprli krivici in nasilju.

REAKCIJA NA JOHNSONOVO ODLOČITEV

Ugoden odmev v ameriški javnosti in med prebivalstvom Južnega Vietnama

Tudi v petih zavezniških prestolnicah so sporočilo ugodno sprejeli, uradni krogi v Sajgonu pa so nezadovoljni

WASHINGTON, 1. — Vsa ameriška javnost je z zadovoljstvom pozdravila Johnsonovo izjavo o prekinitvi bombardiranja. V splošnem prevladuje mnenje, da bodo pogajanja še dolga in problematična, da pa je bil storjen pomemben korak k vzpostavitvi miru.

Vsi trije kandidati za predsedniške volitve, ki bodo čez pet dni, so odobrili Johnsonovo odločitev. Demokratski kandidat Humphrey je izrazil svojo brezpogojno podporo Johnsonu in upanje, da bo kmalu prišlo do mirne rešitve spora.

Republikanec Nixon je prav tako napovedal svojo podporo predsedniku v upanju, da bo prekinitev bombardiranja privedla do napredkov na poti proti miru.

Tudi rasistični kandidat «tretje stranke» Wallace je izrazil upanje v skorajšnjo «častno» rešitev spora, ni pa hotel povedati svojega mnenja o tem, kako bo Johnsonova odločitev vplivala na izid volitev. Sedaj je važno le to — je dejal — da se vzpostavi mir in da se ameriški vojaki vrnejo domov.

«New York Times» piše med drugim: Sedaj je važno, da je bila odstranjena politika, ki je doživela neuspeh. Več kakor tri leta sta bombardiranje Severnega Vietnama in stopnjevanje vojne na jugu vedno bolj večala obseg spopada in nikoli ni bilo mogoče rešiti se iz slepe ulice, v katero je ta spopad zašel, in še manj razbiti odločenost Hanoja. Sedaj je bombardiranje končno ustavljeno, začenja se manjšanje bombardiranja na jugu in se resno išče sporazumna politična rešitev. List dodaja, da je ameriško prebivalstvo kljub razdeljenosti, ki jo je ustvarila volilna kampanja, na splošno naklonjeno temu poizkusu. Nato dodaja, da je treba pričakovati težavna pogajanja in morda tudi hude spopade, toda prvikrat se lahko vidi možnost miru v prihodnosti.

V Sajgonu, kjer praznujejo danes obletnico revolucije, ki je strmoglavila predsednika Ngo Dinh Diema, so izvedeli za Johnsonovo izjavo o prekinitvi bombardiranja ob 9. uri zjutraj. Mnenja so v mestu zelo deljena. Medtem ko v uradnih in vladnih krogih ne skrivajo svoje nejevolje in zaskrbljenosti, prevladuje med ljudstvom vtis, da se odpirajo končno želeti, ki ni od druge svetovne vojne dalje uživala niti trenutka miru, nove ugodne perspektive.

Južnovietnamski predsednik Nguyen Van Thieu je takoj po Johnsonovi izjavi sklical varnostni svet. Po sestanku so objavili kratko poročilo, ki pravi: «Danes ob 9. uri (po krajevnem času) je vlada ZDA enostransko sklenila prekiniti bombardiranje Severnega Vietnama začenši z 21. uro. S tem v zvezi bo predsednik Vietnamske republike prebral jutri zjutraj ob 10. uri poročilo obema zbornicama in narodu. Svečanost bosta direktno prenašala radio in televizija.

Gre torej za izredno previdno izjavo; v izrazu «enostransko» pa vidijo opazovalci znamenje, da se sajgonska vlada ne strinja z Johnsonovo odločitvijo.

Daljše poročilo je južnovietnamska vlada objavila zvečer. V njem je rečeno, da se vlada ne bo uprla ustavitvi bombardiranja, vendar pa ne vidi nobenega razloga, zaradi katerega naj bi z vlado ZDA izdala skupno izjavo. V poročilu je tudi rečeno, da je južnovietnamska vlada seznanila zavezniške države z nevarnostjo, da bi se nasprotniki vojaško okoristili s prekinitvijo bombardiranja. Zaradi tega — nadaljuje poročilo — so vlada in njeni zavezniki že pripravili ukrepe proti tej možnosti. Sajgonska vlada — je rečeno na zaključku — bo pazljivo sledila položaju, da bi ugotovila, «če bo dal Severni Vietnam dokaze reciprocitete, s tem da bo zmanjšal vojaško dejavnost».

V petih zavezniških državah, ki so poslale vojaške enote v Vietnam, so reakcije na Johnsonovo izjavo o prekinitvi bombardiranja dokaj različne. Največje razočaranje vlada v južnokorejski prestolnici Seula, kjer je glasnik predsednika Parka obžaloval, da je prišlo do odločitve zgolj iz razlogov, ki zadevajo ameriško notranjo politiko in «brez privolitve južnovietnamskega ljudstva». Glasnik je dejal, da bi bilo zaželeti, da bi prišlo po prekinitvi bombardiranja čimprej do miru, «ne da bi se pri tem ošibile zavezniške sile v Vietnamu».

Tajski zunanji minister Thanat Koman je v Bangkoku izrazil upanje, da «bodo komunisti, sedaj ko so ZDA jasno izrazile svojo željo po miru, resno skušali doseči mirno rešitev problema». Z druge strani pa je namestnik obrambnega ministra obžaloval dejstvo, da se ZDA niso prej posvetovale s tajsko vlado ali pa jo vsaj obvestile.

Avstralski ministrski predsednik John Gorton je v Sidneyu izrazil mnenje, da «je ameriška ocena položaja utemeljena, in da bo to dokazal tudi nadaljnji potek dogodkov».

V Wellingtonu je novozelandski ministrski predsednik dejal: «Mislim, da pomeni odločitev važen korak v iskanju miru in pomembno pobudo v okviru Johnsonovih prizadevanj, da na časten način napravi konec vietnamskemu sporu.»

Filipinski predsednik Marcos je v Manili zagotovil svojo popolno podporo Johnsonovi odločitvi. Dodal je, da bi sedaj lahko prišlo do druge konference na vrhu med ZDA in njihovimi šestimi zavezniki.

IZJAVE TAJNIKA OZN U TANTA

MOŽNOSTI ZA MIR V VIETNAMU SO SEDAJ VEČJE KO KDAJKOLI

NEW YORK, 1. — Glavni tajnik OZN U Tant je danes izjavil, da so možnosti za mir v Vietnamu sedaj boljše kakor kdajkoli prej v zadnjih treh letih, in je pozval vse strani, naj ne ovirajo uspeha mirovnih pogovorov v Parizu.

U Tant, ki je prvikrat zahteval popolno ustavitev bombardiranja Severnega Vietnama 17. februarja 1965, je izjavil, da je «srečen in zadovoljen» zaradi Johnsonove odločitve o prekinitvi bombardiranja in zaradi doseženega sporazuma o udeležbi južnovietnamske vlade in osvobodilne fronte pri razširjenih mirovnih pogajanjih, ki se bodo nadaljevala v sredo. «Spričo vsega tega, je dejal U Tant, se mi zdi, da so možnosti za mir v Vietnamu danes boljše kakor vsak drug trenutek v zadnjih treh letih».

Ruskove izjave

WASHINGTON, 1. — Ameriški državni tajnik Dean Rusk je na tiskovni konferenci izjavil, da ima vlada ZDA tehtne razloge, zaradi katerih je prepričana, da bo ustavitev bombardiranja odprla pot resnim mirovnim pogajanjem, ne da bi pri tem izpostavljala nevarnosti ameriške in zavezniške sile v Vietnamu. Dodal je, da Severni Vietnam jasno razume, kaj hočejo ZDA od njega v zameno za ustavitev bombardiranja. Rusk je tudi dejal, da ne more za sedaj podrobno poročati o sporazumu, ki že obstaja med ZDA in Sev. Vietnamom, da pa bodo prihodnji dnevi in tedni pokazali, za kaj gre.

Bo sedaj Humphrey pridobil glasove?

WASHINGTON, 1. — Zadnje sondiranje javnega mnenja pred predsedniškimi volitvami 5. novembra kaže na znatno prednost Richarda Nixona, ki naj bi dobil 47 odstotkov oddanih glasov. Sledi demokratski kandidat Hubert Humphrey s 37 odstotki, medtem ko naj bi kandidat neodvisne stranke konservativec George Wallace dobil 16 odstotkov. To anketo je v državnem merilu izvedla organizacija Louisa Harrisa med 27. in 28. oktobrom. V primerjavi s prejšnjo anketo v začetku oktobra je Nixon ohranil svoje pozicije, Humphrey je napredoval za 2 točki medtem ko je Wallace za toliko nazadoval.

Vprašanje je, ali bo Humphreyu uspelo še napredovati do datuma volitev, pa čeprav s pomočjo Johnsonove odločitve, da prekine bombardiranje Severnega Vietnama. Ta odločitev bi namreč na sedanjo vlado, katere član je tudi Humphrey, vrgla ugodnejšo luč.

Druga velika organizacija za demoskopske ankete — George Gallup — pa je medtem skušala ugotoviti število volivcev, ki se bodo 5. novembra udeležili volitev. Po tej anketi gre za rekordno število 75 milijonov Američanov, kar pa je komaj 63 odst. vseh volivcev. Enak odstotek volivcev je bil 1960.

Ponovna kršitev premirja s strani izraelskih vojakov

Različne verzije o napadu na elektrarno in dva mostova

TEL AVIV, 1. — Preteklo noč so izraelske čete ponovno kršile premirje in izvedle bliskovito akcijo na ozemlju ZAR. Kot poroča glasnik izraelske vojske, je izraelska vojaška enota razstrelila dva mostova nad Nilom in uničila električno centralo. Gre za most China, 400 km južno od Kaira in 230 km sevedno od Assuana, ter za lani zgrajen most pri mestu Naja, ki je 15 km oddaljen od prvega in ki predstavlja edini cestni prehod z obale Rdečega morja k nilski dolini. Električna centrala, ki je dobavljala električno energijo mestom Spodnjega Nila, je 10 km oddaljena od mesta Naja.

O novi kršitvi premirja poročajo tudi v ZAR, kjer pa dajejo o akciji popolnoma drugačno verzijo. Egiptovski glasnik je izjavil, da je šlo za letalski napad, ki je samo laže poškodoval elektrarno in en sam most. Požar, ki je nastal v elektrarni, so kmalu pogasili, medtem ko bo most že jutri popravljen. Za sedaj je po njem prepovedan prehod le težjim vozilom

Venci na grobove padlih junakov in žrtev nasilja

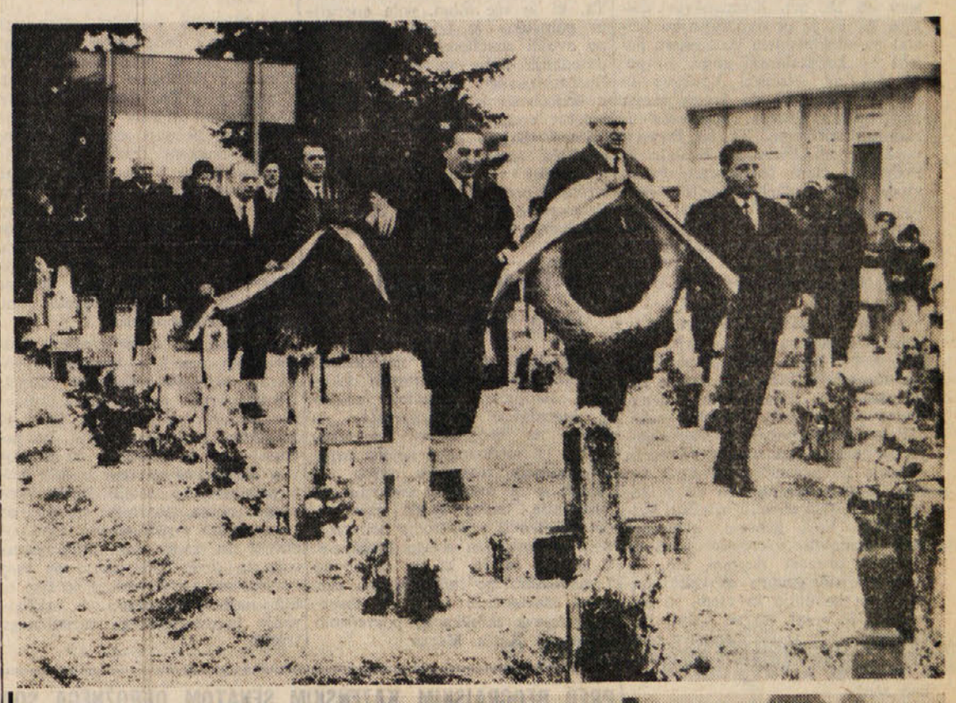

Večerajšnji in današnji dan je istočasno tudi dan, ko se ne spominjamo samo svojih preminulih svojcev, dragega prijatelja ali znanca, ki nas je za vedno zapustil. To je dan, ko okrasimo vse grobove naših padlih: onih iz temnih časov predvojnega fašističnega terorja, kot padlih junaških partizanov in žrtev nacifašističnega divjanja med drugo svetovno vojno.

Tudi včeraj so skrbne roke okrasile vse grobove padlih partizanov po naših vaseh in ni bilo spomenika partizanom, ki bi ostal brez rož. Osrednje organizacije pa so položile vence s slovenskimi barvami na grobove in spomenike v Trstu.

* * *

Večja slika: jugoslovanski generalni konzul Tepina s konzuloma Hrastom in Vidasom polaga venec na grobove Slovencev, ki so zgubili življenje v taborišču v Gonarsu. Za njimi polaga venec delegacija Zveze borcev iz Nove Gorice.

* * *

Na dveh manjših slikah: zgoraj člana izvršnega odbora Slovenske kulturno gospodarske zveze polagata venec na grob štirih bazoviških mučencev, spodaj pa polaganje vencev pri Sv. Ani na grob padlih partizanov.

Odmev na Johnsonovo odločitev v Italiji in drugod po svetu

RIM, 1. — Vest o prekinitvi bombardiranja je povsem razumljivo tudi v italijanski javnosti močno odjeknila in so takoj sledili prvi komentarji. Predsednik republike Saragat je izjavil, da je sprejel vest «z veseljem na znanje» in da je zadovoljen, ker je Italija v okviru svojih možnosti k temu prispevala in ker ta sklep dokončno odpira pot k obnovitvi miru na južnovzhodnoazijskem področju.

Predsednik vlade Leone je poslal v tej zvezi Johnsonu brzojavko, bivši zunanji minister Fanfani in sedaj predsednik senata pa se je odkrito pohvalil, češ da je on pripravil pariške razgovore z italijansko - severnovietnamskimi in italijansko - ameriškimi razgovori, ki jih je imel februarja in marca v Rimu.

Član političnega urada KPI Berlinguer je dejal, da gre za pomembno zmago miru za zmago človeškega dostojanstva in svobode. Ta zmaga je rezultat herojske borbe vietnamskega ljudstva, ki se toliko let upira ameriški agresiji pa tudi rezultat podpore, ki so jo tej borbi dale socialistične države, komunistične partije in demokratične sile po vsem svetu vključno s milijoni Amerikancev. Sedaj je z borbo treba nadaljevati, da se prisili ZDA, da priznajo vietnamskemu ljudstvu polno neodvisnost in svobodo.

Nenni pravi, da sklep Johnsona osvobaja človeštvo stalnega strahu. Tudi on se je nato pohvalil s številnimi osebnimi kontakti, katere je imel z vodilnimi ameriškimi državniki in katerim je obrazložil čustva velikega dela italijanskega prebivalstva, da je treba z bombardiranji prenehati in da v tem vidi osnovo za začetek mirnega reševanja. Nenni zaključuje, da ima jo sedaj besedo Hanoj, južnovietnamska vlada in osvobodilna fronta.

Predstavnik socialistične levice Lombardi je mnenja, da je do prekinitve bombardiranja prišlo z najmanj dveletno zamudo s čimer bi se prihranile številne človeške žrtve, da pa gre vseeno za zelo pomemben dogodek, ki vodi k pogajanjem za mir, pa čeprav še vedno ne gre za dokončni mir.

Optimistični so tudi komentarji Vatikana, ki omenja v tej zvezi razne akcije cerkve za prekinitev bombardiranja in ki izraža upanje, da se bodo pogajanja uspešno nadaljevala.

Odmev na Johnsonovo sporočilo je bil pozitiven po vsem svetu. Na splošno se poudarja, da bi to mogel biti prvi korak na poti miru, čeprav bodo pogajanja zelo težavna.

Predsedstvo francoske republike je objavilo naslednje sporočilo: Predsednik ZDA je z odločitvijo o prekinitvi bombardiranja Severnega Vietnama odprl pot, ki lahko privede do konca sovražnosti in zatem do miru v Indokitajski. Francija je zaradi spoštovanja in navezanosti na vietnamsko ljudstvo severa in juga ter prijateljstva do Amerike zelo zadovoljna nad usmeritvijo, ki se zdi, da so jo zavzeli dogodki in ki jo je od vsega začetka nenehno priporočala. Zato bo francoska vlada s posebno pozornostjo spremljala sedaj dejanska in razširjena pogajanja v Parizu.

Že zjutraj je predstavnik zunanjega ministrstva poudaril, da je sedanja usmeritev dejansko v skladu s politiko predsednika francoske republike, ki jo je vedno zagovarjal. Dodal je, da je Francija pripravljena sodelovati pri naporih mednarodne solidarnosti, da se pomaga prebivalstvu Vietnama, da zaceli rane vojne in začne obnovo, potem ko bodo prizadete vlade sprejele politične ukrepe.

Predstavnik je tudi poudaril, da je vojna v Vietnamu velika ovira za pomirjenje na svetu in bi lahko pripeljala do svetovne vojne. Francoska komunistična stranka je objavila izjavo, v kateri pravi, da je bila dosežena prva zmaga. Vendar pa se vojna nadaljuje in nadaljuje se trpljenje južnovietnamskega ljudstva. To mora čim prej prenehati.

Zatem pravi izjava, da morajo ZDA priznati osvobodilno fronto in se pogovarjati z njo o vprašanjih, ki se tičejo Južnega Vietnama. Pogajanja bodo lahko uspešna, samo če bodo ZDA sprejele temelje, ki so potrebni za mir, tj. umik ameriških sil z juga in neodvisnost Vietnama.

Iz Moskve ni bilo še uradnega odmeva. Agencija Tass je objavila kratko novico, v kateri pravi, da so «Izvestja» objavile Johnsonovo izjavo o ustanovitvi bombardiranja. Tass dodaja, da so to Johnsonovo odločitev «ugodno sprejeli veliki ameriški listi».

Japonska vlada je poudarila, da bo Johnsonova odločitev pospešila zaključek mirovnih pogajanj. Predstavnik zunanjega ministrstva je izjavil, da bi Japonska rade volje sodelovala v komisiji za nadzorstvo nad premirjem ali se udeležila vsake mednarodne konference v Vietnamu, če bi ji to ponudili. Japonska vlada bo stopila takoj v stik z drugimi prizadetimi državami, da prispeva k obnovitvi Vietnama in k ustanovitvi mednarodnega sklada v ta namen, ko bodo boji popolnoma prenehali.

Predsednica indijske vlade Indira Gandi je poudarila, da je Johnsonova odločitev, korak k miru v Vietnamu. Bolj ali manj podobne izjave so podali tudi predstavniki drugih vlad in so poudarili zadovoljstvo nad Johnsonovim ukrepom. Predsednik avstrijske vlade Jonas je izjavil, da se mu zdi konec bombardiranja v sedanji svetovnih razmerah najvažnejši dogodek.

V Bernu so poudarili, da je Švica večkrat zaman skušala ponuditi svoje dobre usluge za rešitev vietnamskega spora. Pripominjajo, da je sedaj storjen važen korak v smeri častnega miru.

Predsednik kamboške vlade Suvana Fuma je izjavil, da bo zelo zadovoljen, če bo konec bombardiranja pripelal do miru v Vietnamu, ker bo v tem primeru to prineslo mir tudi Laosu.

Kanadski zunanji minister je izjavil, da je Kanada kot članica mednarodne nadzorstvene komisije pripravljena dati vso podporo razgovorom in prevzeti vlogo za ohranitev miru, če se bo to od nje zahtevalo.

Angleški zunanji minister Stewart je izjavil, da morajo sedaj tisti, ki so protestirali proti bombardiranju Severnega Vietnama, «pripraviti Hanoj do tega, da sporoči konstruktiven odgovor na odločitev ameriškega predsednika».

Odmev v Beogradu

BEOGRAD, 1. — Jugoslovanska javnost je sprejela z velikim zadovoljstvom in olajšavo vest o sklepu predsednika ZDA, da se preneha bombardiranje ozemlja Severnega Vietnama. Jugoslovani vidijo v tem ameriški realističen začetek reševanja vietnamskega vprašanja in zmago vietnamskega ljudstva, ki je s svojo junaško borbo dokazalo, da ga z nobeno vojaško silo ne morejo odvrniti od poti, ki si jo je izbralo.

Jugoslovanska vlada pozdravlja sklep predsednika ZDA Johnsona o popolnem prenehanju bombardiranja ozemlja Demokratične republike Vietnama in vidi v tem važen korak v naporih za prenehanje vojne v Vietnamu in dosego politične rešitve, ki bi zagotovila vietnamskemu ljudstvu pravico, da sama in brez vmešavanja od zunaj odloča o svoji usodi.

Jugoslovanska vlada je prepričana, se poudarja v uradnem sporočilu, da bi rešitev na takih osnovah bila velikega pomena tako za Azijo kakor tudi za napredek in krepitev miru na svetu.

Novi člani varnostnega sveta

NEW YORK, 1. — Generalna skupščina OZN je izvolila pet novih članov varnostnega sveta, ki bodo zamenjali one, ki jim bo po dveh letih od januarja dalje potekel mandat. Novi člani varnostnega sveta bodo: Kolumbija, Finska, Španija, Nepal in Zambla, ki bodo zamenjali: Brazilijo, Kanado, Dansko, Indijo in Etiopijo. V varnostnem svetu OZN je petnajst članov od katerih pet stalnih (ZDA, SZ, Kitajska, Francija in Velika Britanija) in deset nestalnih, ki jih po regionalnih kriterijih izbere skupščina. Poleg navedenih so sedaj v varnostnem svetu še predstavniki naslednjih držav: Alžir, Pakistan, Paragvaj, Senegal in Madžarska.

Kongres UDI

RIM, 1. — Na kongresu italijanske demokratične ženske organizacije (UDI) je predsednica Marisa Rodano ugotovila, da se položaj žena v družbi v zadnjih letih poslabšal.

ZMAGOSLAVNA POT PILOTA «SOJUZA 3» OD VNUKOVA DO KREMELJSKEGA KONGRESNEGA DVORCA

Beregovoju so podelili odlikovanja in ga povišali v čin generala

Že drugič «Heroj Sovjetske zveze» - Govor Brežnjeva o uspehih sovjetske vesoljske tehnike

MOSKVA, 1. — Prebivalci Sovjetske zveze so danes ponovno videli na televizijskih ekranih kozmonavta Georgija Beregovoja. Tokrat ne z vesolja, pač pa z moskovskega letališča, kamor je prispel ob 13. uri. Kozmonavta «Sojuza 4», ki je predvčerajšnjim pristal po štiridnevnem vesoljskem poletu na kazakstanski stepi, so pozdravili na letališču Vnukovo in ga nato spremili do kremeljskega kongresnega dvorca, prizorišče uradnega sprejema. Tu so Beregovoja sprejeli Brežnjev, Kosigin in Podgorni, člani političnega urada, vlade in centralnega komiteja partije, kozmonavtka Valentina Tereškova Nikolajeva v elegantnem plašču s kožuhastim ovratnikom, in prvi sovjetski «vesoljski pešec» Aleksej Leonov ter skoraj vsi člani diplomatskega zbora.

Beregovoj ni bil tako živahen v pozdravih kot njegov mlajši kolegi. Kot 47-letni možak je pozdravljal na «star» način: soprogam diplomatom je, brez dvoma nenavadna poteza, celo poljubljal roke.

V kongresni palači so Beregovoja že drugič odlikovali z redom «Heroja Sovjetske zveze» in z redom Lenina, povisali so ga v generala in mu podelili značko kozmonavta. Novi general, kateremu bodo postavili v rojstni vasi v Ukrajini bronast doprsni kip, se je v svojem govoru zahvalil centralnemu komiteju in vladi, in potem ko je dejal, da se počuti počaščenega, da je sin Leninove partije, je zaključil raport o poletu s «Sojuzom 3», ki je «zelo udoben stroj».

Brežnjev se je zahvalil Beregovoju za uspešno misijo v imenu centralnega komiteja in je dodal, da vidi v njem najboljše značilnosti sovjetskega državljana: delavec v mladih letih, nato borec, ki je bil za svoja junaštva na nebu Madžarske, Romunije ni Češkoslovaške odlikovan z redom heroja Sovjetske zveze, pilot kolavdator in končno kozmonavt. Tajnik sovjetske partije je omenil tudi vesoljske uspehe ter je pohvalil novo ladjo Sojuz, ki jo lahko usmerjaš in upravljas z dvema deloma, kar je odločilne važnosti za dolge polete, kjer se človek ne sme počutiti kot gost temveč kot gospodar. Brežnjev, ki je tudi pohvalil pogumne ameriške kozmonavte «Apolla 7», je pripomnil, da predstavlja sovjetsko osvajanje vesolja napredek, ki ga je sovjetska družba dosegla v 50 letih sovjetske oblasti. Predsednik Podgorni je prečital odločbe o podelitvi odlikovanj, ki jih je nato osebno pripel kozmonavtu na prsa.

Slovesnost in prisotnost visokih funkcionarjev ni niti najmanj spravila s tira 70-letna Beregovojevo mater Marijo Simjonovno. Zanjo pozdrav Brežnjeva, Podgornega in Kosigina ni bil tako važen kot njen sin, katerega je imela za edino in najbolj važno osebo v prostrani dvorani. S povišanjem Georgija v generala, ima Marija Simjonovna že dva sina s tem činom, medtem ko je njen prvorojenec, prav tako kot kozmonavt, pilot.

Beregovoj se je zelo pohvalno izrazil o vesoljski ladji in za točen pristanek ter predvsem zaradi takojšnjega prihoda «reševalcev». On je tudi povedal, da so prvič filmali spust kabine. Neko letalo je namreč pravočasno opazilo njegovo kabino in je zaključni del pristanka tudi posnelo na filmski trak.

Pravda danes objavlja nove podrobnosti o vesoljski kabini in prvič omenja, pa čeprav ne navaja njegovega imena, novega načelnika projektantov, ki je nadomestil pokojnega akademika Koroljeva. Ta, ki je «še mlad, poln energije in pameten» je izjavil, da Sojuz po svojih značilnostih prekaša vse dosedanje ladje in da bo uspeh Beregovojevega poleta pripomogel v bodočnosti k organizaciji rednih poletov vesoljskih ladij.

Polet «Sojuza 3» je še vedno v središču zanimanja in današnja slovesnost v kongresnem dvorcu Kremlja predstavlja praktično uvod v proslave 51. obletnice oktobrske revolucije, ki bo 7. novembra.

V Beogradu odprli sejem knjig

BEOGRAD, 1. — V navzočnosti številnih javnih in kulturnih delavcev zastopnikov številnih založb iz Jugoslavije in inozemstva, so danes na beograjskem sejmišču odprli 13. mednarodni sejem knjig na katerem razstavlja okrog 150 založb iz 18 držav in svetovna organizacija, okrog 45.000 najnovejših publikacij s področja beletristike, strokovne in druge literature. V okviru sejma, ki bo odprt do 7. novembra, je tudi posebna razstava slavističnih izdaj in posebna razstava publikacij, posvečenih 150-letnici Karla Marxa.

Coca Cola tudi v Jugoslaviji

Ljubljansko podjetje «Slovenijavino» in beograjsko «Generalexport» sta se pred časom sporazumeli z družbama The Coca-Cola Company in The Coca-Cola Export Corporation iz New Yorka o proizvodnji in prodaji znane pijače na jugoslovanskem tržišču. Tako so pretekli petek v Beogradu pognali prvo jugoslovansko polnilnico cocacole, medtem ko se druga pravkar gradi v Zagrebu. Jugoslavija je 139. država na svetu, kjer obratuje tovarna za proizvodnjo te pijače. Računajo, da znaša dnevna potrošnja coca-cole na svetu okoli 90 milijonov steklenic.

Ljubljansko in beograjsko podjetje sta vložili v beograjsko tovarno 14,500.000 dinarjev. Zmogljivost obrata znaša 18.000 steklenic na uro, za prihodnje leto, ko bo stekel tudi drugi obrat, pa računajo na proizvodnjo 20 milijonov steklenič. S tem bi bili kriti približno dve tretjini jugoslovanskega tržišča. Za tretjo tretjino pa nameravajo v prihodnjih letih postaviti še tretjo polnilnico cocacole, in sicer bodo zanjo po vsej verjetnosti izbrali mesto, ki naj bi bilo najbolj primerno za oskrbovanje jugoslovanskega turističnega tržišča.

V Vittoriu Venetu so v okviru proslav 50-letnice zmage postavili spomenik padlim, ki zajema vse obdobje italijanske zgodovine od risorgimenta, prve svetovne vojne pa do odporniškega gibanja. Na sliki je del spomenika, ki ga je kipar Augusto Murer posvetil padlim borcem osvobodilne borbe

V 80. LETU STAROSTI PO KRATKI BOLEZNI V ATENSKI BOLNIŠNICI

Smrt bivšega prvega ministra grške vlade G. Papandreua

Svojci nočejo državnega pogreba, ki jim ga ponuja vojaška vlada

ATENE, 1. — Bivsi grški prvi minister Georges Papandreu je danes ponoči umrl v starosti 80 let. Papandreua so včeraj operirali v bolnišnici «Evangelismos», kjer so ga teden dni prej sprejeli zaradi gastritisa in številnih notranjih krvavitev. Bolniku so napravili več transfuzij krvi, vendar mu zdravniki niso mogli več pomagati, ker je umrl za posledicami možganske tromboze, ki se je pojavila kmalu po polnoči. Spočetka je kazalo, da se njegovo zdravstveno stanje boljša, kasneje pa je nastala nova krvavitev, ki jo zdravniki niso mogli ustaviti. Predstavnik ministrstva za tisk in informacije grškega režima je izjavil, da je vest o smrti Papandreua žalostno odjeknila v vladnih krogih. Atenska tiskovna agencija je jevila, da bodo Papandreua pokopali v soboto na državne stroške, kar je v nasprotju z voljo družine pokojnega, ki zavrača državni pogrebni obred.

Kasneje je družina pokojnega zavrnila državni pogreb, ki ji ga je ponudila vlada. Vlada sicer vztraja pri svoji ponudbi in je celo to javila v uradnem poročilu, kjer je omenjeno, da namerava Papandreua pokopati z vsemi častmi, ki pripadajo prvim ministrom. Družina se temu upira tudi ker hoče pokojnega pokopati v nedeljo, medtem ko vlada je že določila soboto za dan pogreba. Podtajnik pri predsedstvu vladnega sveta Konstantin Vovolinis je danes obiskal družino bivšega prvega ministra in ji je v imenu vlade izrekel sožalje. Po smrti Papandreua bo sedaj nastal problem kdo bo prevzel njegovo vlogo. Po prvih vesteh naj bi načelnik poslanske skupine Papandreujeve stranke Nikolaj Bakopulos začasno prevzel vodstvo zveze centra, to je politične stranke, ki jo je Papandreu ustanovil 1961. leta.

Predsednik italijanske republike Giuseppe Saragat je poslal sinu preminulega grškega predstavnika Andreu Papandreuu, ki živi v begustvu v Stockholmu, sožalno brzojavko, v kateri pravi, da ga je smrt njegovega očeta, vodjo grške demokracije, močno užalostila. Ob smrti Papandreua so se okoli bolniške postelje zbrali žena njegovega sina Andresa, Margaret z obema sinovoma, ki je včeraj prispela v Atene.

Georges Papandreu je imel 80 let. Rodil se je kot sin preprostega podeželskega duhovnika v okolici Patrasa. Študije je dokončal še v mladih letih in se je nato podal v Nemčijo, kjer se je izpopolnjeval v pravu. Že mlad se je izkazal kot izreden govornik in je zato napravil zelo dober vtis na tedanjega prvega grškega ministra Venizelosa, ki ga je povabil v svojo stranko. S 27. leti je postal načelnik Venizelosovega kabineta, kasneje so ga imenovali za gubernerja Dodekaneza in končno za prefekta Mitilena. S 35. letom je postal minister in je bil nato član vlad od centra do liberalcev. S knjigo proti kraljevini, v kateri je zahteval 1924. leta odstop kralja, si je nakopal obsodbo za 18 mesecev zapora. Leto dni kasneje je moral ob diktaturi generala Pangoulisa v begunstvo.

Papandreu se je vneto boril tudi proti drugi diktaturi, ki jo je 1936. leta uvedel Metaxas. Zopet je moral v konfinacijo v Citero, v zaporu pa se je znašel tudi ob nacistični okupaciji 1944. leta. Tokrat se mu je posrečilo zbežati iz Grčije, leto dni kasneje pa je odšel v Kairo, kjer je ustanovil grško vlado v begunstvu. Ob osvoboditvi se je vrnil v Grčijo kot vodja prve vlade, a je kmalu zatem zaradi civilne vojne odstopil. Kasneje je bil član raznih političnih skupin, od desnice do liberalcev Sofokla Venizelosa, dokler ni 1961. leta ustanovil svoje gibanje, ki ga je imenoval zvezo centra. Istega leta ga je desničarska stranka Konstantina Karamanlisa premagala na volitvah. toda Papandreu je prijavil prevaro tedanjih volitev in je prisilil kralja Pavla, da je razpustil poslansko zbornico in da je razpisal nove volitve.

1963. leta je dosegel izreden uspeh: na volitvah je zanj glasovalo 53 odst. državljanov in tako je imel v poslanski zbornici 177 od 300 sedežev. Do tedaj ni nobena stranka v Grčiji dosegla take zmage. Po osemnajstih mesecih vladanja je zaradi spora s kraljem Konstantinom in zaradi sprememb v višjih krogih oboroženih sil odstopil. Septembra 1965. leta, ko se je Novasu in Tsirimocosu izjalovil poskus, da bi sestavila vlado, je že priletni državnik prekinil vsak stik s poslansko zbornico in se postavil proti mladim kabinetom, ki so si sledili brez prestanka..

Tedaj je začel tudi ostro kampanjo proti kralju Konstantinu, ki ga je obtoževal, da hoče «vladati in se izogniti ustavi» To kampanjo je nadaljeval še z večjo ostrino njegov sin tudi ves čas Stefanopulove vlade (1965-67). Papandreu, ki se je potegoval za tajni sporazum z radikalno stranko Kanelopulosa, se je pripravljal za zmago na volitvah 27. maja 1967. leta. Toda mesec prej (21 aprila) je prišlo do državnega udara. Papandreuja so aretirali in ga premestili v vojaško bolnišnico, kjer se je moral nekaj časa zdraviti zaradi komplikacij na pljučih. Po okrevanju se je vrnil v svojo zasebno rezidenco v Kastri, ki je v predmestju Aten. Ves ta čas je imel le malo obiskov. V glavnem se je sestajal s sodelavci in s poslanci, ki so mu ostali zvesti ter z redkimi tujimi novinarji. Ob obletnici državnega udara (21. aprila letos) je Papandreu poslal tujemu tisku izjavo, v kateri je ostro napadel vojaško junto in zahteval takojšnjo odstranitev sedanjega režima. Posledica tega je bila, da so Papandreuja strožje nadzorovali, ni smel več zapustiti stanovanja in je bil brez stikov z zunanjim svetom. 29. septembra letos pa so ga na večer ustavnega referenduma izpustili skupno z drugimi političnimi voditelji in njegovimi bivšimi ministri, ki so bili deportirani na otokih ali v zaporih, na svobodo. Samo pred mesecem dni je njegov osebni zdravnik izjavil, «da se mu je povrnilo srce iz dvajsetih let». Papandreu se je zadnje čase posvetil čitanju in sprehodom ter hodil večkrat na obisk k svojemu mlajšemu sinu 42-letnemu Georgesu, ki živi v Atenah. Od osvoboditve ni dal več nobene izjave in ni niti šel ob ustavnem referendumu volit. Papandreu je bil sedanjemu režimu vedno sovražno razpoložen in ga ni hotel v nobeni priložnosti priznati. Zaradi njegovega političnega namena in njegovega gesla «demokracija bo zmagala», je bil zelo priljubljen pri ljudskih množicah in spoštovan tudi s strani njegovih nekdanjih političnih nasprotnikov.

Svojci pokojnega Papandreua so končno uspeli. Pogreb bo družinskega značaja in bo v nedeljo dopoldne iz starodavne katedrale S. Elevterija, kamor so truplo prenesli že nocoj. Prebivalstvo bo imelo do nedelje prost vstop v cerkev kot ga ima danes v mrtvašnici bolnišnice, kjer so izpostavili pokojnikovo truplo.

Krožijo vesti, da bi se sin pokojnika Andreas rad vrnil za 24 ur v Grčijo, vendar le pod pogojem, da mu grška vlada izstavi dovoljenje in mu zagotovi svobodo. Andreas, ki je v begunstvu v Stockholmu, kjer vodi sovražno propagando proti sedanjemu vojaškemu režimu, tega verjetno ne bo dosegel, ker ga obtožujejo, da je v tujini pripravil atentat na prvega ministra Papadopulosa. V ponedeljek se bo namreč začel pred atenskim vojaškim sodiščem proces proti atentatorju in njegovim štirim pomočnikom.

Prvič po vojaškem udaru ves grški tisk objavlja na prvih straneh sliko pokojnega Papandreua in obširne življenjepise bivšega ministrskega predsednika. Generalni tajnik zveze centra v begunstvu Nikola Nicolaidis je izjavil, da je Papandreu posvetil svoje življenje demokraciji in grškemu ljudstvu in da kot nasprotnik totalitarizma ni poznal kompromisov. «On» je izjavil Nicolaidis, «ne samo, da se ni hotel kompromitirati s fašističnim režimom, temveč ga je celo večkrat ostro obsojal». Tajnik stranke je končno potrdil, da se bo zveza centra v tujini, to je svobodni del gibanja, ki vključuje na tisoče delavcev, študentov in znanstvenikov in ki predstavlja voljo demokratičnih Grkov, še naprej borila za vzpostavitev demokracije v Grčiji.

PRED BEOGRAJSKIM KAZENSKIM SENATOM OKROŽNEGA SODIŠČA

Pop, študent in carinik na zatožni klopi zaradi vohunstva in sovražne propagande

Iz Trsta navodila za organizacijo obveščevalne službe in zbiranja podatkov

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 1. — Pred kazenskim senatom okrožnega sodišča v Beogradu so se morali Janko Stanič, pravoslavni duhovnik iz Beograda, Aleksander Pipilevski, študent pravoslavnega bogoslovja in Joviša Stevnlič, nameščenec carinarnice na Jesenicah zagovarjati zaradi vohunstva in sovražne propagande.

Javni tožilec dolži Janka Staniča tako imenovanega popa Janka, da je 1964. leta navezal stike z Dragoljubom Vurdeljo, podpredsednikom emigrantske organizacije «Srbski nacionalni odbor» v Trstu in da je po njegovih navodilih začel organizirati v Jugoslaviji obveščevalno službo in zbirati podatke o odnosih srbske pravoslavne cerkve in države in visokih duhovnikih in funkcionarjev pravoslavne cerkve. Študenta Pipilevskega dolžijo, da je po navodilih popa Janka stopil v stik z Vurdeljo, katerega je obveščal o položaju makedonske pravoslavne cerkve in o drugih vprašanjih, ki so zanimali podpredsednika srbskega nacionalnega odbora v Trstu.

Krivda nameščenca carinarnice na Jesenicah pa je v tem, da je izkoriščal svoj uradni položaj in prenašal v Jugoslavijo sovražni propagandni material, emigrantski tisk in drugo, kar je pošiljal na razne naslove v Jugoslaviji. Joviša Stevnlica je poleg tega javni tožilec obtožil, da je 1966. leta stopil v službo neke tuje obveščevalne službe, kateri je potom Dragoljuba Vurdelje pošiljal zahtevane podatke.

Obtožba temelji na izjavah obtoženih v preiskovalnem zaporu in izjavah prič. Obtoženi so v glavnem pred sodiščem priznali svojo krivdo, branijo pa se, češ da «ne gre za vohunstvo, temveč samo za izmenjavo misli o cerkvenih vprašanjih in podobni problematiki».

Ena izmed treh do sedaj zaslišanih prič, Kiril Gerov, kolega obtoženega Stevnliča je med drugim pred sodiščem izjavil, da je pri obtoženem videl neki časopis, ki ga tiskajo v Chicagu, trdil pa je, da se ni zanimal za njegovo vsebino in da ni vedel za nedovoljeno dejavnost obtoženega, čeprav je enkrat skupno z njim potoval v Trst. Razprava je bila odložena do 12. novembra, ko bodo zaslišali nove priče.

B. B

NA OSMEM PLENUMU CK

Liu Šao Či izključen iz kitajske partije

PEKING, 1. — Od 13. do 31. oktobra se je sestal razširjeni osmi plenum kitajske komunistične partije, ki je sklenil izključiti iz partije Lui Šao Čija ter mu odvzeti vse dolžnosti.

V sporočilu o zasedanju je rečeno, da je kulturna revolucija ustvarila nujne predpogoje za sklicanje devetega partijskega kongresa in da bo do tega kongresa prišlo «v primernem času». Pekinški radio je sporočil, da je plenum predsedoval Mao Ce Tung, ki je imel «važen govor» in da je plenum imel zgodovinski pomen.

Po zasedanju je agencija «Nova Kitajska» izdala sporočilo, v katerem se trdi, da je plenum soglasno sprejel resolucijo, da se «zavedno izključi Lui Šao Čija iz partije» in da se mu odvzamejo vse funkcije in da «obračuna z njim in njegovimi pajdaši pri zločinih, ki so jih naredili pri izdaji partije in dežele». V okviru centralnega komiteja je posebna delovna skupina izdelala poročilo o Liuju, pri čemer je ugotovila «in dokazala, da je Lui šel na pot kapitalizma, da je renegat, izdajalec in podlež, ki se je skrival v partiji, da je hlapec imperializma, moderni revizionist hlapec reakcionarjev Komintanga in da je zagrešil številne zločine».

Lui Šao Či je bil predsednik vlade in eden izmed najpomembnejših sodelavcev Mao Ce Tunga, s katerim je naredil tudi «dolgi pohod» 1943. leta. Do sporov z Mao Ce Tungom pa je prišlo že okrog 1960. leta ko se je iztekel proti politiki komun, ki jo je zagovarjal Mao Ce Tung. Spor pa je prišel javno do izraza 1966. leta, ko so «rdeče gardisti» pričeli obtoževati Liu Šao Čija, da je šel na pot kapitalizma in da je kitajski Hruščev, ker se je upiral nerazumnim industrializaciji.

V zaključni resoluciji je omenjena tudi vojna v Vietnamu, pri čemer obdolžujejo Sovjetsko zvezo, da dejansko podpira ZDA, v zameno pa ZDA podpirajo Sovjetsko zvezo, ko je poslala svoje čete na Češkoslovaško.

Oster protest Makedoncev

Pri osvoboditvi Skopja ni sodeloval noben Bolgar

SKOPJE, 1. — Mestni odbor Zveze združenja borcev NOB iz Skopja je danes ob trditvah v bolgarskem tisku in radiu, da so bolgarske enote sodelovale v osvoboditvi glavnega mesta Makedonije, v imenu več tisoč članov in prebivalstva Skopja objavil odločen protest, v katerem ugotavlja, da pri osvoboditvi glavnega mesta Makedonije od fašističnega okupatorja 13. novembra 1944. leta ni sodeloval niti en bolgarski vojak. Skopje je bilo, se poudarja v protestu, osvobojeno po tridnevnih hudih in krvavih bojih, v katerih so proti okrepljenim nemškim enotam sodelovale enote narodnoosvobodilne vojske Makedonije. Mesto so osvobodile enote 42. in 50. narodnoosvobodilne divizije s pomočjo 16. brigade Kumanovske divizije. Enote otečestvene fronte bolgarske vojske, ki so sodelovale skupno z narodnoosvobodilno vojsko Jugoslavije v končnih operacijah osvoboditve Jugoslavije, so dospele v predmestje Skopja, ko je bilo mesto že osvobojeno. Falsificiranje zgodovinske resnice z namenom, da se napačno informira bolgarsko ljudstvo, poudarjajo v protestu, je v nasprotju z interesi nadaljnjega razvoja dobrih odnosov med Jugoslavijo in Bolgarijo.

Že petič zajet v jugoslovanskih vodah

Občutna denarna kazen za italijanskega ribiča

MALI LOŠINJ, 1. — Sodnik za prekrške v Malem Lošinju je kaznoval Valentina Maggija, poveljnika ribiške ladje «Romeo Maggi» z občutno denarno kaznijo in zaplembo ulovljenih rib, ker so ladjo zalotili pri nedovoljenem ribolovu v jugoslovanskih vodah. To je že petič v zadnjih petih letih, da so ladjo «Romeo Maggi» zalotili pri nedovoljenem ribolovu. Poveljnik ladje je bil za to že trikrat kaznovan v Malem Lošinju in enkrat v Pulju.

PRAGA, 1. — Na seji prezidija češkoslovaške partije so sklenili sklicati plenum centralnega komiteja v sredini novembra.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Naj se odločimo za eno ali dve ločeni pokojnini?

Na tem mestu smo nedolgo tega obširno pisali o konvenciji med Italijo in Jugoslavijo glede socialnega zavarovanja s posebnim poudarkom na tiste točke konvencije, ki so se nanašale na urejevanje pokojnin. Kaže pa, da je ostalo na tem področju še mnogo nejasnosti in to predvsem na vprašanju ali naj zavarovanec uživa eno samo pokojnino ali dve ločeni pokojnini.

O tem problemu smo dobili dve vprašanji in sicer:

Ko sem nesla na tukajšnji socialni zavod vse potrebne dokumente, na podlagi katerih imam pravico tako do jugoslovanske kot do italijanske pokojnine, nam pravi čitateljica L. Ž., me je uradnik vprašal ali želim samostojno pokojnino ali pokojnino na podlagi konvencije. Uradniku nisem vedela kaj odgovoriti in to tembolj, ker mi je rekel, da se moram, če se odločim za pokojnino na podlagi konvencije, odpovedati jugoslovanski pokojnini. Rada bi vedela, kaj storiti in zakaj bi se morala odreči jugoslovanski pokojnini.

Drugo vprašanje nam je postavila čitateljica I. S., ki nas prosi za sledeče pojasnilo. Tukajšnji dogodki so jo prisilili, da je kot učiteljica vršila svoj poklic delno v Italiji in delno v Jugoslaviji in zato uživa danes dve pokojnini (od vsake države eno). Z uveljavitvijo konvencije ji obe pokojnini izplačuje tukajšnji socialni zavod, ki pa ji odtrga del jugoslovanske pokojnine. Ker njen primer ni tako osamljen, bi rada vedela, zakaj je prišlo do teh odtrgljajev pokojnine.

Smo pred dvema navidezno različnima vprašanjema, ki se nanašata v bistvu na en in isti problem. Ali naj se odločimo za eno samo pokojnino ali za dve ločeni pokojnini. Odločiti se na podlagi konvencije za eno samo pokojnino, ki jo skupno plača tukajšnji socialni zavod in se odpovedati jugoslovanski pokojnini, ne pomeni se odpovedati pokojnini kot taki. Odpovemo se le neki samostojni pokojnini, katere delež pride avtomatično vključen in seštet s tukajšnjim italijanskim deležem pokojnine. V tej rubriki smo že poudarili, da se nam zdi boljša odločitev za eno samo pokojnino in to zakaj? Tu odgovarjamo na drugo vprašanje. Verjetno je primer naše čitateljice tak — podrobno ga ne poznamo — da vsaj ena pokojnina ne dosega z dajatvami minimalnega po zakonu predvidenega zneska. Ko ji je bila dodeljena druga pokojnina, ji je socialni zavod odtrgal tisti del zneska, ki ga je doslej sam prispeval, da je zavarovanka imela vsaj eno minimalno pokojnino. Primerov, ko zakon predvideva odtrgljaje tistim, ki uživajo dve ali več pokojnin, je precej, zato je najbolje, da se odločimo za eno samo pokojnino in se tako izognemo kakršnimkoli odtrgljajem.

Radi bi še poudarili, da ne moremo določiti kakih splošnih pravil, ki bi veljala za vse, kajti primeri so zelo različni od osebe do osebe. Nekdo je lahko v takih posebnih okoliščinah, da se mu le izplača odločitev o dveh ločenih pokojninah. Potrebno pa je, da se vsakdo pred odločitvijo kjerkoli posvetuje. Konvencija pa nudi tudi možnost, da se vsaka taka odločitev lahko vedno spremeni, če se porodijo kake nove okoliščine v prid zavarovanca.

HOLLYWOOD, 1. — Policija je verjetno našla predmet, s katerim so neznanci zverinsko umorili bivšega slavnega igralca nemega in tudi zvočnega filma Ramona Novarro. Policijski poročnik Gerald Lauritzen ni hotel pojasniti za kak predmet gre in je priznal, da še niso mogli ugotoviti vzrokov umora. V nekem grmovju so našli tudi okrvavljene hlače, srajco in perilo. Na sliki je umorjeni Novarro.

Zaradi uradnih razgovorov

Bolonjski župan na obisku v Zagrebu

ZAGREB, 1. — Nocoj so se v starem mestnem rotovžu v Zagrebu pričeli uradni razgovori z delegacijo mesta Bologne, ki je danes pod vodstvom župana Guida Fantija prispela na večdnevni obisk v Zagreb, in delegacijo mesta Zagreba, ki ji načeluje predsednik občinske skupščine Zagreba Josip Kolar. Vodji delegacij dveh mest, ki že pet let zelo uspešno sodelujeta, sta izrazila mišljenje, da so bili sedanji stiki na področju gospodarstva, kulture in športa zelo uspešni. Ugotovila sta, da so se vedno boljši in širši medsebojni odnosi med Jugoslavijo in Italijo pozitivno odražali tudi na odnose med Zagrebom in Bologno in da je prav to sodelovanje okrepilo prijateljske dobrososedne odnose med obema državama.

Delegacija mesta Bologne se bo med večdnevnim obiskom udeležila številnih kulturnih, glasbenih, modnih, športnih in drugih prireditev, ki bodo v okviru «Tedna Bologne» v glavnem mestu Hrvaške. Poleg tega se bodo zastopniki Bologne med bivanjem v Zagrebu in družbeno - političnih organizacij in ustanov razgovarjali o bodočih oblikah sodelovanja na področju družbeno - političnega, gospodarskega in kulturnega življenja med obema mestoma. Podobno sodelovanje ima Zagreb že več let z Brnom, Dunajem in Gradcem.

V PAKISTANU NA PODROČJU «PETIH REK»

Gradnja 80 km dolgega umetnega jezera

Dela si je na mednarodnem natečaju zagotovil italijansko-francoski konzorcij

Med številnimi osebnostmi, ki so v ponedeljek dopoldne na sedežu mednarodnega centra za teoretsko fiziko v Miramaru čestitali prof. A. Salamu za prejeto nagrado «Atom za mir», je bil tudi inž. Lodigiani, zastopnik italijansko - francoskega konzorcija, ki bo zgradil doslej največji jez na svetu na reki Hindusu v Zahodnem Pakistanu.

Inž. Lodigiani nam je v tej zvezi povedal nekaj podrobnosti o gradnji tega objekta, ki bo zahteval naložbo okoli 560 milijard lir. Pakistanci potrebujejo na področju «petih rek» (Punjab) velike količine vode. Zato so sklenili zajeziti reko Hindus na mestu, kjer se ta prerine skozi zadnje obronke hribovja v dolino. Tu bodo postavili 2.700 m dolgo, 600 metrov široko in 140 metrov visoko zajezitveno pregrajo, za katero se bo ustvarilo 80 km dolgo jezero — 13.000 milijonov kubičnih metrov vode. V pregrajo bodo zadelali 170 milijonov kubičnih metrov zemlje in drugega gradbenega materiala. Jez bo namreč po svoji konstrukciji močno spominjal na zemeljski usad, ki bi na določenem mestu zajezil rečni tok.

Jez v Tarbeli bo zgradil konzorcij «Tarbela Joint Venture», pri katerem sodelujejo Italijani in Francozi. Z italijanske strani je prisotno milansko podjetje «Impreglio» (Impresit, FIAT, Girola Lodigiani), ki šteje kot sodelavce vrsto drugih podjetij, tako organizacijo «Farsura - Cogefar», podjetje «Astaldi Estero» in druga. Zraven jezu bodo zgradili elektrarno z zmogljivostjo 2.100.000 kW. Ogromno delo naj bi trajalo osem let. Že pred sedmimi leti pa so začeli strokovnjaki raziskovati geološke značilnosti kraja in režim reke. Začetno delo, pri katerem pomagajo tudi italijanski delavci (teh je 150, kmalu pa jih bo okoli 1000 z družinami), opravljajo v glavnem Pakistanci. Ti zdaj kopljejo 4.800 m dolg in 200 m širok jarek, v katerega bodo speljali reko, da bodo lahko začeli z gradnjo pravega jezu na glavni strugi. Italijansko - francoski konzorcij si je zagotovil to važno naročilo na mednarodnem natečaju, pri katerem so sodelovale številne tehnično - gospodarske organizacije iz vse Evrope.

Na majhnem pokopališču pri Frosinone

4 mrtvi in 16 ranjenih zaradi eksplozije granate ob spomeniku padlim

CECCANO (Frosinone), 1. — Na pokopališču Castra de' Volsci, kjer se je zbralo precej ljudi, je danes nepričakovano eksplodirala granata havbice, ki je bila ob spomeniku padlim v vojni. Granat je bilo okoli spomenika osem, vendar je samo ena eksplodirala. Vse so bile izza prve svetovne vojne in so menili, da so prazne. Ni izključeno, da je eksplozija nastala zaradi toplote, ki so jo izžarevale številne prižgane sveče okoli granate.

Stranovit zračni pritisk je vrgel ob tla kakih sto ljudi, ki so bili tedaj na majhnem pokopališču. Dve ženski sta bili na mestu mrtvi, ena je podlegla poškodbam med prevozom v bolnišnico, četrta, ki jo še niso identificirali, pa je umrla v bolnišnici. Ranjenih oseb je bilo šestnajst.

Ameriški temnopolti študentje zahtevajo večjo nadzorstvo nad šolo in namestitev večjega števila črnskih učiteljev. Na sliki simbolični pogreb ministrstva za vzgojo, ki je bil v prisotnosti številnih nezadovoljnih nad šolsko politiko razočaranih študentov

PRED PREDSEDNIŠKIMI VOLITVAMI V AMERIKI

Manjši kandidati

WASHINGTON, 1. — Še nekaj dni in ameriški volivci bodo izbrali novega predsednika. Kdo bo v Beli hiši zamenjal Johnsona, se danes še ne da reči. Do pred nekaj dnevi so Gallupove ankete govorile v prid Nixona, v zadnjih dneh pa je zaživela kampanja, ki jo podpirajo Humphreyevi pristaši in tehtnica se baje začenja nagibati na njegovo stran. Zadnji Johnsonov ukrep — prekinitev bombnih napadov na Severni Vietnam — je verjetno premišljena poteza tudi volilnega značaja, ki bo prinesla njegovemu sedanjemu namestniku precej ali celo veliko glasov. Sicer je sleherno napovedovanje danes preuranjeno

Ustavili se bomo raje pri nečem drugem: poprečen bralec ve, da se borba za Belo hišo vrši sedaj med predstavnikom republikancev Nixonom in predstavnikom demokratov Humphreyem. Kvečjemu upoštevajo še predstavnika «tretje stranke» Wallacea, ki pa ne uživa simpatij niti doma niti po svetu, ker se je s svojimi rasističnimi idejami že kompromitiral. Skratka v Belo hišo pride eden izmed v začetku omenjenih mož, torej Nixon ali Humphrey. Toda za predsedniško mesto je v ZDA še več kandidatov, nekaj celo takšnih, da žalijo položaj oziroma ustanovo predsednika.

Toda pustimo to že žaljivo skrajnost in si raje oglejmo nekaj resnih kandidatov, ki sicer nimajo nobene možnosti za izvolitev, ki pa nam posredno dokazujejo, da je tudi v ZDA več strank in gibanj in da torej ne gre le za dve stranki, kot meni poprečen človek, ki Amerike ne pozna.

V imenu «stranke svobode in miru» kandidira za predsedniško mesto črnec Dick Gregory. Z njim kandidira za podpredsedniško mesto newyorški odvetnik Mark Lane, avtor knjige o umoru Johna Kennedyja, torej avtor dela, ki v celoti zavraca Warrenovo poročilo in tako rekoč s prstom kaže na morilce oziroma na tiste, ki so umor naročili. Imata Gregory in Lane kako možnost uveljavitve? Rekli smo, da te možnosti ni, vendar njuna kampanja močno poživlja zborovanja v črnskih predelih mest. In to tudi sedaj, ko se je namestnik Martina Luthra Kinga opredelil za Humphreya.

Poleg tega gibanja je še eno podobno gibanje, v katerem se združujejo prvenstveno črnci in ki se bori za mir in svobodo. Pravzaprav sta ti dve gibanji postavili v nekaterih volilnih okrožjih skupnega kandidata.

Za predsedniško mesto se nadalje potegujejo socialistični laburisti, socialisti delavskega razreda, prohibicionistična stranka, komunistična stranka itd.

Če bi hoteli našteti vsaj najpopularnejše (seveda v omejenem obsegu) kandidate za predsedniško mesto, bi morali omeniti na primer tudi slovitega pediatra Beniamina Spocka, nadalje črnskega artista Eldridgea Cleaverja, Pata Paulsona in Tinyja Tima.

Prej smo rekli, da se za predsedniško mesto poteguje s svojim kandidatom tudi Komunistična partija ZDA. Njen kandidat je črnka Charlene Mitchell. Komunistična partija je poslednjič postavila svojega predsedniškega kandidata leta 1940 Sledila je nato vojna in doba «lova na čarovnice», ko je zloglasni Joseph McCarthy videl v slehernem naprednem človeku in v slehernem človeku, ki ni mislil tako, kot on, «prevratnega komunista» in «protiameriškega tujega agenta». V tej dobi je veliko naprednih Američanov zašlo v težave, ker je McCarthy imel v senatu izredno zaslombo in je njegova preiskovalna senatna komisija «obratovala» tako rekoč noč in dan. Po smrti tega «prvaka nazadnjaštva», kot so ga pozneje ocenili, in potem ko je ameriški senat razveljavil omejitve, ki jih je bil leta 1950 sprejel pod pritiskom McCarthyja in njegovih, so se razmere ublažile in sedaj se pojavlja na volitvah tudi komunistični kandidat, lepa črnka srednjih let, ki je zelo aktivna in ki že več mesecev neprestano kroži po delavskih in siromašnih predelih ZDA. Ima kaj možnosti za uspeh? Kar smo rekli za druge kandidate, razen dveh prvih, velja tudi zanjo. V Belo hišo ne bo prišla. Toda sama pravi, da za tem ne stremi. Njej je dovolj, da se na volilnih zborovanjih čuje tudi — resnica, kakor sama pravi.

V prostorih slovenskega prosvetnega društva Tabor se nadaljuje razstava starih listin (zgoraj) in razstava del domačih likovnikov (slika spodaj)

OSTANKE STAREGA MESTA MEHENIO - DARO OGRAŽA VODA

Pakistan sam ne bo mogel rešiti važnega arheološkega spomenika

Središče ene najstarejših civilizacij bo uničeno že v dveh desetletjih, če ga ne bodo primerno zavarovali - Stroški bi bili veliki

KARAČI, 1. — Eden najbolj pomembnih arheoloških objektov sveta, staro mesto Mohenio — Daro je v nevarnosti. Edino velika akcija mednarodnega značaja bi mogla ta izredni zgodovinski objekt rešiti. Mohenio — Daro je kakih 4000 let staro mesto, bolje povedano, danes le ostanek mesta in leži kakih 350 km severovzhodno od pakistanske prestolnice Karačija. Mesto leži na zahodni obali reke Ind in to na predelu, ki je danes malone puščava, medtem ko je bilo pred 4000 leti zelo bogato in cvetoče. V dobi med 2500 in 1800 leti pred našim štetjem je bilo mesto Mohenio—Daro bogato trgovsko in umetniško središče, morda celo središče visoko civiliziranega naroda, ki je živel v dolini reke Ind. Skupno s Sumersko civilizacijo spada njegova civilizacija med najvišjo civilizacijo zgodnje zgodovine.

Tisti del mesta, ki je bil do sedaj ohranjen, je razdeljen na dva dela, in sicer na trdnjavski del ter na tako imenovano nižje ali spodnje mesto. Oba dela mesta prečkajo 9 metrov široke ravne ulice, ob katerih se vrstijo ostanki hiš in svetišč.

In kaj grozi danes mestu, ki je vzdržalo 4000 let? Voda. Voda je bila vedno velik sovražnik tega izrednega arheološkega spomenika. Že ljudstvo, ki ga je gradilo, je moralo zgraditi okoli mesta obrambne nasipe in zidove, da bi ga ubranilo pred strahotnimi poplavami ob visokih vodah veletoka Inda. Nekateri znanstveniki zatrjujejo, da civilizacije Mohenia—Dare ni uničila invazija arijskih narodov, kot so nekateri trdili, pač pa neprestana nevarnost poplav, bolje povedano pogostne poplave, ki so tako rekoč prisilile prebivalstvo mesta, da se je izselilo.

In tudi danes, po 4000 letih, kaže, da bo voda dokončno zmagala. Izvedenci računajo, da se bodo arheološki ostanki tega nekdanjega zelo pomembnega mesta, ki so ostali kolikor toliko trdni vse do pred nekaj leti, porušili že v najkrajšem času, morda še preden bosta minili dve desetletji. Najnovejša raziskovanja so namreč ugotovila, da stoji staro mesto na področju, pod katerim je debela plast podzemeljskih voda, ki so prodrla sem iz korita Inda ter iz prekopov, ki so jih tod izkopali za namakanje polj. Kako je možno, da je mesto pred davnimi časi bilo sicer pogosto poplavljeno, vendar vzdržalo, danes pa ne zdrži več? Razlog temu je v dejstvu, da je nekoč voda mesto preplavila in se nato umaknila v korito reke, danes pa prodira ta voda in vlaga iz tal in ogražata temelje arheoloških ostankov. To pa zaradi dejstva, ker se je korito Inda zaradi nanaškov dvignilo in njegova voda pronica zato pod mesto od tod pa se voda počasi dviga vedno višje, tako da vajema že temelje starega mesta. Leta 1964 je neka ameriška arheološka odprava bila celo prisiljena opustiti odkopavanja, ker je v nižje plasti vdrla voda.

Pri tem pa je značilno še naslednje: v vodi, ki pronica iz globin proti površini, je zelo veliko mineralnih soli, kristali teh soli pa naglo krušijo opeko in kamenje, prvenstveno opeko, ki je glavni gradbeni material, s katerim so pred tolikimi tisočletji prebivalci gradili svoje mesto. Milijoni opek so se pod vplivom teh kristalov že razkrušili in razdrobili in nekaj najlepših palač tega že tisočletja mrtvega mesta, so danes že skoraj povsem porušene.

Strokovnjaki pakistanskega arheološkega zavoda so se ob pomoči tujih izvedencev in tudi tujih finančnih ustanov trudili, da bi se temu rušenju postavili po robu, toda pomanjkanje sredstev in tudi delovnih moči, je privedlo do tega, da so praktično le «mašili luknje», reševali posamezne objekte začasno, skratka njihovo delo je bilo več ali manj zaman, kajti reševanje tega objekta zahteva veliko več sredstev, kot jih zmore Pakistan. Ker pa gre za objekt izrednega zgodovinskega značaja, ki se da primerjati nubijskim hramom, ki so jih rešili z mednarodno pomočjo in pomočjo Unesca, bi bilo pričakovati, da tudi temu «bolnemu mestu» priskočijo na pomoč mednarodni krogi. Sicer pa je pakistanska vlada že pred osmimi leti poklicala k «bolnemu mestu» posebno komisijo Unesco, in ta je predlagala, naj bi vse okoli mesta izkopali globok jarek, ki bi se vanj stekala voda tudi iz podzemlja mesta, iz tega prekopa pa bi vodo črpali v bližnjo reko Ind. Prekop bi bil dolg okoli 8 km. Toda stroški za izvedbo tega načrta so bili za Pakistan preveliki, saj bi znašali nad 2 milijardi lir. Zato je predlog te komisije strokovnjakov ostal le mrtva beseda.

Sedaj je prišla v Pakistan še nova komisija Unesco, ki jo vodi sloviti arheolog sir Mortimer Wheeler. Komisija je pregledala stanje in sir Mortimer Wheeler je na neki tiskovni konferenci v Karačiju predlagal, naj bi pakistanska vlada prosila za mednarodno pomoč, podobno kot je to storila egiptovska vlada za reševanje svetišč ob Asuanskem jezu Poleg tega bo sloviti arheolog sestavil tudi podrobnejše poročilo, ki ga bo predložil pakistanski vladi. Znanstvenik tudi računa, da bi se dala v mednarodnem okviru najti potrebna sredstva za rešitev tega edinstvenega spomenika stare civilizacije. Ko je namreč egiptovska vlada prosila za pomoč, so od raznih mednarodnih ustanov, vlad in iz sredstev Unesco zbrali kar 62 milijard lir.

Arheolog, ki je tako optimistično razpoložen, meni, da je treba ostanke mesta Mohenio — Daro na vsak način rešiti in to ne le zaradi tega, ker predstavlja čudovito sliko ene najstarejših civilizacij sveta, pač pa tudi zato, ker da to mesto, čeprav je že tako dolgo dobo mrtvo, krije v sebi velike tajnosti, ki bi mogle razkriti marsikaj o civilizaciji doline Inda, o kateri je človeštvo še vedno premalo poučeno.

Med popevkarji, ki so se v zadnjem času uveljavili, je tudi Sergio Leonardi, ki «obnavlja» pesem «Non ti scordar di me»

Nasprotne izjave o Biafri

WASHINGTON, 1. — Ni res, da so v Biafri glavne težave mimo, kot je pred dnevi zatrdil predsednik Mednarodnega rdečega križa Samuel Gonard, pač pa je res, da bo do konca decembra letos umrlo v tej nesrečni deželi do 25 tisoč ljudi na dan. Tako trdi duhovnik Edward Swanstrom, načelnik ameriškega konfesionalnega odbora za zbiranje pomoči za prebivalstvo Biafre.

Kakor je pred dnevi rekel predsednik Mednarodnega rdečega križa Gonard, se je prehrambeno vprašanje v Biafri tako izboljšalo, da se vprašanje lakote more smatrati že kot bolj ali manj rešeno. Rdeči križ, je rekel Gonard, je danes v stanju, oskrbovati s hrano okoli 750 tisoč ljudi na področju odcepljene nigerijske pokrajine, ter še poi milijona ljudi na ostalem področju Nigerije, ki ga je zajela vojna vihra.

Ameriški duhovnik pa je povsem drugačnega mnenja. Po njegovem mnenju bi znala takšna trditev ljudi zavesti Swanstrom navaja glede tega podatke, ki jih je dal dr. Middlekoup, Holandec, ki je več časa preživel v Biafri in se še pred nedavnim na lastne oči prepričal, kakšno je tam stanje.

Križanje teh dveh mnenj bi moglo veliko škodovati nesrečnemu ljudstvu Biafre, kajti v ZDA se je doslej zbralo razmeroma veliko blaga za lačne Biafrance.

Da bi se lažje znašli v zmešnjavi kitajskega krajevnega imenoslovja

Težave so bolj navidezne kot resnične - Fonetični prepisi
V imenih mest in krajev so zapopadene tudi nebesne strani

II.

Na severozahodu se razprostira ob Mongoliji dežela Kansu. Ime sta ji dali mesteci Kanchow, ob skrajnem zahodnem delu velikega kitajskega zidu, in Suchow. Ta zid so dali zgraditi kitajski cesarji že v 3. stol. pr. Kr. Državo je varoval pred vdori nomadskih osvajalcev ob severni meji. Dolg je skoraj 4000 km, visok od 6 do 15 m. širok pa od 4 do 75 m. Vsakih sto metrov se dviga stolp ali stražarnica.

Pokrajina Kiangsu, ki leži ob morju južno od Šantunga, spominja na Kansu, čeprav je od njega oddaljena več ko 1000 kilometrov. *Kiang* v tem primeru ne pomeni reke, temveč izhaja iz Kiangning-fu, nekdanjega imena za Nanking, medtem ko je *su* začetni zlog mesta Suchow v južnem delu te dežele.

Nekatere pokrajine se imenujejo po rekah. Ta izvor je dovolj utemeljen, če pomislimo na vlogo kitajskih rek v gospodarskem življenju dežele. Szechwan (Sečuan) ob zgornjem Jangcekiangu pomeni «deželo štirih rek» (*sze* — štiri; *chwan* — reka). Gre za štiri leve pritoke Sinje reke: Yalung, Min Kiang, To Kiang in Chianing. V tej pokrajini je znana Rdeča kotlina, gričevnat in nižinski svet, kjer je na preperelem peščencu nastala rodovitna rdeča prst. Kotlina se razvija v pomembno gospodarsko žarišče. Plodna tla so skrbno obdelana, precej pa je tudi premoga in železove rude.

Med pokrajinama Kiangsu in Fukien leži ob morju Chekiang (Čekiang). Ime dolguje zanimivemu pojavu na reki Fuchun. Ta se izliva v morje pri Hangchawu, kjer je plimovanje izredno močno. Plima potiska vodo ob bregovih navzgor, rečna gladina se značilno guba (*che* — gubati se).

Najsevernejša kitajska pokrajina Heilungkiang meji že s Sovjetsko zvezo. Ime je dobila po reki, ki se v kitajskem jeziku prav tako glasi. V svetu je ta veletok znan kot Amur. Do zob oboroženi Kitajci se menda nič kaj prijazno ne gledajo s sosedi na nasprotnem bregu. Heilunkiang je «reka črnega zmaja» (*hei* — črn; *lung* — zmaj). Ko se spomladi na reki ledena skorja lomi in sneg naglo kopni, Amur silno naraste. Njegove deroče, temne vode spominjajo na grozljivo pošast.

Na južnem Kitajskem sta znani pokrajini Kwangtung in Kwangsi (zdaj avtonomna pokrajina Kwangsi Chuang). Kwangtung pomeni «vzhodni Kwang» (*tung* — vzhod), Kwangsi pa «zahodni Kwang» (*si* — zahod). Kwang je bilo staro podkraljestvo. Primorski Kwangtung je obdelan in gosto naseljen. Glavna kultura je riž. Goje pa tudi sladkorni trs, čaj, tobak in agrume. Dvakratni letni pridelek ni nič izrednega.

Kitajska pokrajina Kirin severno od Koreje pomeni «srečni gozd». Znana je po svojem gozdnem bogastvu, kakor sosedna Koreja. Kdor živo sledi človeka nevrednemu dogajanju ob 17. vzporedniku, se prav gotovo spomni ameriških polomij na nekem drugem vzporedniku. Po korejski vojni v letih 1950—53 je polotok ostal politično razdeljen na Severno in Južno Korejo.

Pokrajina Tsinghai (Cinghaj) na Notranjem Kitajskem pomeni «sinje morje» (*tsing* — sinji, moder; *hai* — morje). Pri tem ni mišljeno morje, temveč veliko slano jezero istega imena, ki mu pravijo tudi Kuku Nor.

Na meji z Burmo in Vietnamom se širi Yunnan, po naše «dežela južno od oblakov». Ime dolguje svoji zemljepisni legi južno od pogorja Yun Ling (*yun* — oblak; *ling* — pogorje). Pokrajina ima znatna ležišča kositrove rude, ki predstavljajo nadaljevanje indokitajskih nahajališč.

Imena nekaterih pokrajin so zgodovinsko pogojena. Sinkiang ali Vzhodni Turkestan je «nova meja». Gre za avtonomno pokrajino v okviru ljudske republike Kitajske, ki je znana po pridobivanju volframa in nafte.

Severno od Rumenega morja se razprostira dežela Liaoning. Ime je dobila po tatarski dinastiji Liao, prav tako polotok Liaotung.

Kakor nam je znano, pravijo Kitajci jezeru *hu*. Tai Hu zahodno od Šanghaja je «veliko jezero». V gorati notranjosti lanko često zasledimo na zemljevidu besedo *tso* ali tudi *nor*. V prvem primeru gre za jezero v tibetanskem jeziku, *nor* pa pomeni isto v mongolščini (prim. že omenjeni Kuku Nor). V vzhodnem Turkestanu leži plitvo in slano jezero Lop Nor, ki se v puščavskih tleh neprestano «seli».

V obrobnih kitajskih pokrajinah naletimo tudi na krajevna imena, ki jih uporabljajo narodne manjšine. Ponekod je kitajska oblika prevladala nad prvotno domačo. Tako se je na primer. obdržal Činghaj namesto mongolskega Kuku Nor, Sinkiang namesto Turkestana. Pogosteje se je krajevno ime uveljavilo tam, kjer se domače prebivalstvo lahko ponaša s primerno kulturno tradicijo. Gre v glavnem za nomadska ljudstva, ki so se le redko stalno naselila. Taki so Tibetanci, Kazahi in sovjetskim Uzbekom sorodni Ujguri. Središče Džungarije v Osrednji Aziji je Tihwa z domačim imenom Urumchi, ki je mnogo bolj znano. Mesto se naglo razvija ter industrializira. Iz Džungarije je med Tienšanom in Altajem lahek prehod v Sibirsko nižavje in dalje na zahod. Everest (8847 m), najvišja gora sveta, je na Kitajskem povsod znan s tibetanskim imenom Jolmo Lungma. Mongolski Huhchot, središče avtonomne pokrajine Notranje Mongolije, je prevladal nad kitajsko obliko Kweisni.

Kitajskih krajevnih imen ni mogoče vseh prevesti, saj se je pomen nekaterih že izgubil, druga pa so sčasoma spremenila obliko. Vsekakor pa utegne biti njihovo proučevanje koristno, če se hočemo izogniti zmedi, ki rada nastaja ob transkripciji imen s kitajskih zemljevidov.

Ob zaključku te krajše obravnave upam, da nisem bralcu, ki je prišel «do konca», preveč zmedla misli. Namen je bil ravno nasproten. Vpliv kitajske omike je bil na Daljnem vzhodu velik. Posredno je segel tudi v Evropo. Tu je prevladovala grška, zlasti pa latinska kultura. V nekdanji Emoni kljub lepim slovenskim izrazom še danes kar mrgoli romanskih tujk. Menda si bolj imeniten in učen, če jih uporabljaš. Želim si le, da se jim ne bi pridružile še kitajske. Nemara bi se z evropskimi precej pisano gledale...

Dr. KSENIJA LEVAK

(Konec)

NA MEDNARODNEM SALONU V PARIZU

Liofilizacija obeta «prehrano bodočnosti»

Namesto zrezkov in drugih dobrot bomo uživali tablete

PARIZ, 1. — Svet je zares poln protislovij. Na eni strani imamo dežele, ki svoje bogastvo že razmetavajo, na drugi pa dežele, katerih prebivalci, na stotine milijonov ljudi, ne vedo, kaj pomeni biti sit. In spet imamo na eni strani ljudi, ki jim je življenjski smoter, sesti k dobro obloženi mizi in uživati v dobrotah, na drugi pa ljudi, za katere resnično velja pravilo, da jedo le zato, da bi živeli in ne narobe.

Nekakšna sinteza poslednjega je tudi 3. mednarodni salon prehrambenega blaga, ki so ga odprli tu v nedeljo. Tu namreč vidimo vse najboljše, kar je dala priroda in kar je nato človek po najnovejših principih predelal za sladokusce: pa tudi prehrano, ki okusa prav nič ne ščegeta, ki pa je prav gotovo ali bolje povedano bo prav gotovo zelo primerna za tiste, ki tudi pri najbolje obloženi mizi ne uživajo. Gre namreč za prehrano — bodočnosti, kot ji nekateri pravijo. Sicer smo napovedi o prehrani v pilulah že pred desetletji mogli zaslediti v raznih vizionarskih delih in celo v slovenski literaturi, toda nihče še ni pričakoval, da bosta tehnika in znanost v tako kratkem času izpeljali te vizionarske ideje.

Ustavimo se najprej pri «hrani bodočnosti». Predvsem moramo takoj poudariti, da tu ni glavni poudarek na tej prehrani, ker je bil v mednarodnem prehrambenem salonu dan glavni poudarek sodobni prehrani in so «prehrani bodočnosti» dodelili le manjši oddelek. Nadalje je treba povedati, da še nimamo na voljo neznatnih pilul, ki naj bi zamenjale dnevne obroke, vendar je tudi res, da verjetno ne bo minilo deset let, ko se bomo tej vizionarski napovedi močno približali, saj more obiskovalec salona videti tu nekoliko večje tablete, ki naj zamenjajo kosilo ali večerjo. Prehrambena industrija je torej prišla že tako daleč, da more v razmeroma majhni količini strniti veliko prehrambeno moč.

Strokovnjaki, ki se s tem ukvarjajo, pravijo, da bo v bližnji bodočnosti mogel vsakdo imeti «hrano po meri», nekakšen sebi primeren «jedilni list», ki mu ga bo do sestavljali po napotilih, ki mu jih bo določil zdravnik. Ko si bo priskrbel svoj «jedilni list», mu bodo mogli iz raznih praškov sestaviti nekakšne tablete, ki jih bo navlažil v topli ali hladni vodi in jih zaužil. To bo pač redna hrana.

Nekateri se sprašujejo ali ne gre znanost in z njo tehnika glede tega predaleč. Človek, njegov organizem, v tem primeru prebavni trakt, je prilagojen «normalnemu življenju», to se pravi uživanju normalne hrane. Da bi se tako razvil, je človeški organizem potreboval stotisoče let, vsaka nagla sprememba v načinu prehrane pa bi nujno privedla do motenj. Toda strokovnjaki, ki se tudi s tem ukvarjajo, imajo v zvezi s tem svoje misli, svoje ugovore, ki jih tudi konkretno utemeljujejo. Oni trdijo, da je človekov želodec in tudi drugi del organizma preobremenjen s prebavljanjem in presnavljanjem marsikaterih snovi, ki organizmu dejansko prav nič ne koristijo. Poleg tega trdijo, da prehrani, za katero pravijo, da je prehrana bodočnosti, nič ne dodajajo in prav tako nič ne jemljejo, kar se odvzeti ne sme. Po njihovem gre predvsem za «prostorninsko skrčenje» in nekakšno selekcijo prehrambenega blaga. Gre le za določen fizikalno-kemični proces, ki mu pravijo — liofilizacija. Proces sam na sebi je sicer zelo zapleten in za sedaj tudi nekoliko drag. Z nadaljnjim razvojem pa se bo ves proces mnogo poenostavil in tudi naprave, ki so za to potrebne, bodo veliko cenejše, ko jih bodo začeli izdelovati serijsko in v velikem obsegu.

Kaj pa je pravzaprav liofilizacija? Če hočemo to povedati najbolj preprosto in zato najbolj razumljivo, ni liofilizacija v načelu prav nič izrednega, kar najpreprosteje prikažemo s primerom. Vzemimo n.pr. kos mesa. Brž ko je govedo zaklano in očiščeno, moremo meso brez kosti zrezati na kose in postaviti v poseben hladilnik z izredno nizko temperaturo. Brž ko kose mesa postavimo v hladilnik, ti «zakrknejo», to se pravi zmrznejo tako, da se vsa voda, vsa tekočina v njih takoj spremeni v kristale. Nato zaradi izredno nizke temperature in po določenem procesu vsa vlaga iz mesa «izhlapi» in veliki kos mesa se skrči v zelo majhen košček. Kar velja za meso, velja za krompir, za zelenjavo, za vsako prehrambeno blago, ki vsebuje vodo oziroma vlago. Vzemimo v tem primeru gobe. Gobe tudi «prirodno» sušimo, nato pa jih kuhamo. Razlika med sušeno in liofilizirano gobo pa je v tem, da sušena goba še vedno ohrani nekaj vlage, hkrati pa je vsa zvita. Liofilizirana goba pa se iz svojega normalnega obsega skrči na neznatno mero in ohrani svojo obliko. Ko nato tako izsušeno gobo ponovno navlažimo, se spet razvije v svojo prvotno obliko in pridobi spet barvo, okus, skratka pred seboj imamo gobo, kot če bi jo bili pobrali v gozdu pred uro ali dvema. Kar velja za gobo, velja za jabolko, velja za meso, skratka za vsak prehrambeni artikel.

Znanost pa računa, da bi se prehrambeni artikli, ki bi jih liofilizirali, ne «obdelovali v svoji prvotni naravni obliki, pač pa da bi jih mogli primerno zmleti ali kako drugače predelati in iz teh preparatov v liofiliziranem ali do skrajnosti suhem stanju «kombinirati» v razne mešanice po potrebi in okusu potrošnika — človeka.

V zvezi s tem je šla sodobna znanost, konkretno kemija, celo bolj daleč in smo pred nedavnim mogli brati o umetnih beljakovinah, o umetnem mesu. Če je znanosti uspelo ustvariti umetno meso in še marsikaj podobnega, čemu bi podvomili o tem, da ji bo v najkrajšem času uspelo izdelati tudi širšo izbiro prehrambenega blaga v takšni ali celo še boljši obliki, namreč v obliki večjih tablet, ki bodo vsebovale najrazličnejše osnovne sestavine, ki jih potrebuje človekov organizem in ki jih bo človek jemal po potrebah svojega organizma, morda tudi po svojem okusu.

Menimo, da smo nakazali vsaj približno sliko tega, kar nam sodobna znanost obeta glede prehrane. Toda hkrati smo rekli, da je bil oddelku «prehrane bodočnosti» dodeljen le manjši oddelek mednarodne razstave prehrambenega blada Sladokusci in sploh ljudje, ki z užitkom sedejo k obloženi mizi, pa bi mogli napasti svoje oči v ostalih oddelkih razstave, kajti 40 držav je prineslo v Pariz vse najboljše, kar zmore njihova prehrambena industrija. Seveda v teh oddelkih ni govor o «prehrani bodočnosti», pač pa o tem, kar najbolje zadovolji poprečnega človeka V teh oddelkih prehrambenega salona so se posebno izkazale nekatere države Afrike in Azije, ki so prinesle na mednarodno razstavo nekaj svojih specialitet. Toda o teh ni vredno govoriti, saj bi bilo treba potovati v Afriko ali Azijo, da bi si jih človek privoščil. Vrh tega je tudi vprašanje, če bi te specialitete bile pogodu nam, ki smo navajeni svojega načina prehrane.

Fre

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) S svojim dinamizmom boste prišli daleč, vendar ne do cilja. Nervoza

BIK (od 21.4. do 20.5.) Zaupajte vase in izkažite svoje sposobnosti. Želo prijeten obisk.

DVOJČKA (od 21.5 do 22.6.) Sprejeti boste morali ponudbo in priti do kompromisa. Nekdo vam bo zagrenil dan.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Delo, ki ste ga komaj začeli, se dobro razvija. Počutili se boste odlično in prijetno bo razpoloženje

LEV (od 23.7. do 22.8.) Pazite, da v svojih zahtevah ne pretiravate, ker boste razočarali in bili razočarani. Mir v družini.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Preden se lotite novih poslov ali novega dela, proučite svoje sposobnosti. Vse želje se ne morejo uresničiti.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) S prevelikim načrtom boste pokopali tudi tisto, kar bi lahko storili. Nekdo vam zavida.

ŠKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Prevzeti boste morali nove odgovornosti. Za to so vam potrebne nove moči.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Zajamčen vam je uspeh, pa čeprav ne bo lahko. Zaupajte vase in v svojce.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Zvedeli boste nekaj zanimivega in to naj vas pomiri. Več dobre volje in vse bo prav.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Doletela vas bo nepričakovana sreča. Vendar ne računajte le z njo. Nasvete iščite v družini.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Z dobro voljo boste vse spravili pod streho. Močno boste utrujeni in razdraženi.

RADIO IN TELEVIZIJA

SOBOTA, 2. NOVEMBRA 1968

RADIO TRST A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila - 7.30 Jutranja glasba - 11.35 Slov. narodne - 11.50 Skladbe za čembalo - 12.10 F. Jeza: «Tisti dan» - 13.30 Baročne sonate - 14.45 Popoldanski koncert - 16.05 Brahms, simfonija štev. 4 - 17.00 Milošević, godalni kvartet - 17.30 Za mlade poslušalce - 18.00 Ščepec poezije - 18.15 Umetnost in prireditve - 18.30 «Jacobus Gallus» - 18.55 Klavirske skladbe - 19.10 Družinski obzornik - 19.40 Duhovne pesmi - 20.00 Šport - 20.45 Benedetti: Nekdanji procesi v Trstu - 22.15 Koncert - 22.40 Dallapiccola in Schoenberg.

TRST

12.05 Komorna glasba - 12.25 Tretja stran - 14.00 Zborovsko petje - 14.20 Etnografske beležke.

KOPER

6.30, 7.30, 12.30, 14.00, 16.00, 19.15 Poročila - 7.10 Jutranja glasba - 8.00 Prenos RL - 10.15 Pisan program - 10.35 Prisluhnimo jim skupaj - 11.30 Današnji pevci - 12.00 in 12.50 Glasba po željah - 14.00 Ritmi in melodije - 15.30 Popevke - 16.30 Fumorama - 17.00 Izbrali ste - 17.35 Happening - 18.00 in 19.30 Prenos RL - 19.00 Poje Michele - 22.10 Plesna glasba.

NACIONALNI PROGRAM

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila - 8.30 Komorna glasba - 9.15 Cherubinijeve skladbe - 10.05 Dve Corellijevi sonati - 10.15 Brahmsove skladbe - 12.05 Saint-Saens, Koncert opus 154 - 12.20 Pianist Sacchetti - 13.15 Radijske kronike - 14.40 Mozartova Sonata K 377 - 15.10 Berliozov Rekvijem - 16.50 Znanstvena oddaja - 17.15 Ansambel «I Musici» - 18.20 Koncert - 19.30 Godalni orkester - 20.15 Schubertov Kvintet op. 163 - 22.40 Gentilucci in Recli.

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 14.30, 19.30 Poročila - 8.40 Pesmi iz prve svetovne vojne - 9.45 Skladbe za orgle - 10.15 Boccherinijeva simfonija - 10.35 Komorna glasba - 11.35 Simfonična glasba - 13.00 Glasbeni album - 13.30 Črnske duhovne pesmi - 14.45 Franckova simfonija - 15.35 Chopinovi nokturni - 16.00 Dva Vivaldijeva koncerta - 17.30 V turinskem avtomobilskem salonu - 18.40 Skladbe za klavičembalo - 19.50 Petrassijeva koncertna uvertura - 20.00 Roman - 21.10 Mozart, Sonata K 250 - 23.00 Kronike ital. juga.

III. PROGRAM

10.00 Scarlatti in Bersanti - 12.20 Čajkovski, Trio opus 50 - 13.40 Klavičembalist R. Gerlin - 14.45 Bachov pasijon - 17.45 Ghedini, koncertna skladba - 18.45 Gledališče in kino - 20.45 Praški filharmonični zbor - 22.30 Buzzati: «Il mantello».

FILODIFUZIJA

8.25 Schubertova sonata opus 78 - 8.55 Balakirev, Tamara in Villa Lovos, simf. poem - 9.35 Brahmsove skladbe - 10.20 Telemann, štiri fantazije - 11.00 Antologija interpretov - 12.30 Purcellove skladbe.

SLOVENIJA

6.00, 7.00, 10.00, 13.00, 15.00, 19.30 Poročila - 6.30 Inform. oddaja - 6.50 Danes za vas - 8.08 Glasbena matineja 8.55 Radijska šola - 9.25 Čez travnike zelene - 9.50 «Naš avtostop» - 10.15 Pri vas doma - 12.00 Na današnji dan - 12.10 Brahms: Madžarski plesi - 12.30 J. Kregar: Vrt v novembru - 12.40 Narodne pesmi - 13.30 Priporočajo vam.. - 14.05 M. Vodopivec: Trije spevi - 14.25 Veliki orkestri - 15.40 Ivan Raos: Večni Rašomon - 16.00 Vsak dan za vas - 17.35 Moški in mešani zbor - 18.00 Aktualnosti - 18.15 Pravkar prispelo - 18.50 S knjižnega trga - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Ljubljanski jazz ansambel - 20.00 Zabavni mozaik - 20.30 Dr. W. Gerteis: Vozli inspektorja Braina - 21.30 Radio Koper - 22.15 Oddaja za izseljence - 23.05 S pesmijo v novi teden.

ITAL TELEVIZIJA

12.30 Poljudna znanost - 13.00 Čudovita priroda - 13.30 Dnevnik - 17.00 Giocagiò - 17.30 Dnevnik in izžrebanje loterije - 17.45 Spored za mladino - 18.45 Almanah 1968 - 19.10 Teden dni v parlamentu - 19.35 Nabožna oddaja - 19.50 Šport in kronike - 20.30 Dnevnik - 20.50 Spomini na prvo svetovno vojno - 22.20 V turinskem avtomobilskem salonu - 23.00 Dnevnik.

II. KANAL

21.00 Dnevnik - 21.15 Ledena celina - 22.00 Pirro-Talarico: «Luisa Sanfelice».

JUG TELEVIZIJA

18.15, 20.00 in 23.10 Dnevnik - 9.35 TV v šoli - 18.20 Robin Hood — mladinska igra - 19.20 Leto 1917 — sprehod skozi čas - 20.35 Maksim naših dni — humorist. oddaja - 21.35 Osvajalci — film - 22.25 Recital Lee Barbare - 22.50 TV kažipot.

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 16,6, najnižja 14.5, ob 19. uri 15,6 stopinje, zračni tlak 1014,6 stanoviten, vlaga 86%, nebo 8/10 pooblačeno, morje mirno, temperatura morja 17.5 stopinje, dežja je padlo 0,9 mm.

Tržaški dnevnik

Danes, SOBOTA, 2. novembra
Verne duše
Sonce vzide ob 6.46 in zatone ob 16.51 — Dolžina dneva 10,05 — Luna vzide ob 15.40 in zatone ob 3.45
Jutri, NEDELJA, 3. novembra
JUST, tržaški patron

V HVALEŽEN IN TRAJEN SPOMIN NA ŽRTVE NAŠE NARODNOOSVOBODILNE BORBE

Ljudstvo in predstavništva naših organizacij okrasili grobove padlih s cvetjem in z venci

Predstavniki gen. konzulata SFRJ položili vence na spomenike na vojaškem pokopališču in v okolici - Vence so položile delegacije SKGZ, ANPI in drugih partizanskih in antifašističnih organizacij - Spominske svečanosti v okoliških občinah

Predstavniki SKGZ polagajo venec v Rižarni

Predstavniki SKGZ polagajo venec v Spominskem parku

Spomin na junake, ki so dali svoja življenja v boju za svobodo, ne ugaša v srcih naših ljudi. Letos, ko obhajamo 25-letnico vseljudske vstaje na Primorskem proti okupatorjem naše zemlje, je še močnejši, še silnejši, še globlje je v naši zavesti spoznanje kaj in koliko dolgujemo žrtvam.

Na vsem našem ozemlju od Miljskih hribov tja do Matajurja so se grobovi padlih borcev spremenili v cvetoče gomile in spomenike so prekrili venci. Prinesle so jih naše matere, tiste, ki so žrtvovale svoje najdražje, svoje otroke, prinesli so jih bivši partizanski borci, prinesla jih je mladina, tista, ki nosi zvestobo idealom osvobodilnega boja naprej in jih uveljavlja v novih pogojih in novih perspektivah. Tresoče se roke preprostih ljudi so prižgale svečke in hvaležna misel se je povrnila njim, ki spijo svoj sen v zemlji, katero so preveč ljubili, da bi mogli gledati na njej samopašnega barbarskega tirana.

Kot vsako leto v vseh povojnih letih so se našim žrtvam poklonili tudi predstavniki matične domovine. Predstavniki generalnega konzulata SFRJ v Trstu, generalni konzul inž. Marjan Tepina, konzuli Vidas, Hrast in Cipovič ter ostali funkcionarji konzulata so položili vence na številnih spomenikih in grobovih na Tržaškem in Goriškem. Včeraj so jih ponesli že v zgodnjih jutranjih urah na Goriško, na grobove umrlih jugoslovanskih internirancev v Gonars in Visco pri Palmanovi, na povratku so položili venec pred spomenik padlim na Kontovelu, od tam pa so se podali na vojaško pokopališče v Trst, kjer so se poklonili spominu padlim borcem jugoslovanske armade. Tu je gen. konzul inž. Tepina položil h glavnemu obelisku spomenika velik lovorjev venec z državno trobojnico in nato s svojim spremstvom postal v molku nekaj časa pred grobnico.

Za predstavniki gen. konzulata so položili venec na spomenik še predstavniki Slovenske kulturno - gospodarske zveze, člani izvršnega odbora Bogo Samsa, Filiberk Benedetič, Dario Cupin in Aldo Rupel, za njimi pa še predstavniki partizanskih in protifašističnih organizacij ANPI, ANPPIA in ANED, ki so potem položili venec tudi k spomeniku padlim borcem sovjetske armade.

Še prej so predstavniki SKGZ počastili spomin padlih s položitvijo vencev v Ul. Massimo d'Azeglio, v Ul. Ghega, v Spominskem parku, v Rižarni, na grobnico padlih žrtev na pokopališču p.i Sv. Ani, na grob bazoviških žrtev in na grobnico narodnega heroja Pinka Tomažiča, organizacije ANPI, ANPPIA in ANED pa so razen na vojaškem pokopališču položili vence tudi v drugih krajih, kjer so spomeniki in grobišča padlih borcev in antifašistov. Predstavniki Slovenske skupnosti pa so položili venca na grob bazoviških žrtev in v Ul. Ghega.

Številne komemoracijske slovesnosti so bile tudi v okoliških občinah, za katere so poskrbele bodisi občinske uprave same, bodisi predstavniki prosvetnih in drugih društev ter seveda prebivalci posameznih vasi. Dolinska občinska uprava je prav ob tej priložnosti poskrbela za trajno razsvetljavo spomenikov NOB pri Domju, v Boljuncu in v Dolini, v Mačkovljah pa je za postavitev spomenika na pokopališču prispevala 100.000 lir. Pred spomenikom v Dolini je pel žalostinke pevski zbor domačega prosvetnega društva «Valentin Vodnik», ki je ob tej priložnosti v praizvedbi zapel Otovo skladbo «Ob grobu», ki jo je skladatelj posvetil svojemu prijatelju in kolegu Alojzu Grgiču. Predstavniki zbora so nato položili na spomenik venec prosvetnega društva. Tudi v Boljuncu je pri polaganju vencev na spomenik na pokopališču, na spomenik v vasi in na ploščo Frana Venturinija pel žalostinke zbor društva «F. Prešeren», mladinec pa je recitiral pesem «Minuta tišine». Na enak način so počastili spomin padlih tudi v Ricmanjih, ker je pel domači pevski zbor društva «Slavec», v Borštu pa so položili venec predstavniki organizacije bivših partizanov.

Nabrežinska občinska uprava je poskrbela za polaganje vencev pred spomenik padlim v Nabrežini in v drugih vaseh v občini.

Grobovi naših žrtev bodo kraj spoštljivega romanja tudi danes.

Novi deželni prispevki za razvoj industrije

Tehnični posvetovalni odbor za uveljavljanje deželnega zakona št. 25 iz leta 1965 je imel pred nekaj dnevi 18. sejo, odkar je bil ustanovljen. Ta zakon dopušča prispevke za kritje obresti od posojil, najetih za gradnjo novih ter razširitev in obnovo starih tovarn kakor tudi za nakup strojev in naprav za povečanje proizvodnje, izboljšanje njene kakovosti in skrčenje proizvodnih stroškov. Prispevke lahko dobe zasebna in javna podjetja.

Na svoji zadnji seji je odbor pod predsedstvom odbornika za industrijo in trgovino Dulcija proučil dvanajst prošenj za prispevke in jih sprejel deset. Ti prispevki se tičejo delnega kritja obresti za najetje posojil, katerih skupna vsota znaša tri milijarde in 143 milijonov lir.

IZJAVA TAJNIŠTVA NOVE DZ-CGIL

Zadnje odločitve CIPE je treba takoj uresničiti

Pobudi sindikatov za novo tovarno v Trstu naj se pridružijo vse krajevne ustanove

Tajništvo Nove delavske zbornice CGIL je izdalo poročilo v zvezi z obveznostmi, ki jih je sprejela vlada glede tržaškega gospodarstva, ter poudarja nujnost takojšnje določitve rokov za uresničenje teh obveznosti. Poročilo pravi, da so sindikati predložili vladi sintezo za obnovo tržaškega gospodarstva. O tem se je razpravljalo in na to se nanaša poročilo CIPE, ki je okvirno sprejel odločilne zahteve iz dokumenta sindikatov. Zaradi tega je poročilo izhodiščna točka za razpravo o sredstvih in poteh, ki naj omogočijo rešitev tržaške gospodarske krize. Ravno zato ni moč zavlačevati uresničitve stvarnih sklepov. Zaradi tega je treba okrepiti pobude in zavzetost vseh, predvsem pa delavcev. Treba je takoj določiti odločilne plati v zvezi z vsebino, roki in načini uresničenja zagotovil in pobud.

Tajništvo Nove DZ-CGIL je spričo tega v skrbeh zaradi sedanjega pomanjkanja naročil ladjedelnici Sv. Marka. Ta naročila so prvi preizkusni kamen za vladna zagotovila o nepretrganosti dela in s tem zaposlitve v vseh obratih «Arzenala - Sv. Marka» v tej fazi. Tajništvo Nove DZ-CGIL meni, da je tudi nujno konkretizirati zagotovila o bodoči dejavnosti v ladjedelnici za gradnjo specializiranih plovil (vrtalnih pontonov, plavajočih bazenov itd.) Poleg tega je treba zgraditi suhi dok na področju Sv. Marka tako, da ne bo oviral bodoče gradbene dejavnosti.

Tudi kar se tiče pristanišča, pomorskih zvez in trgovinskega prometa, je potrebna jasna vladna odločitev s čimprejšnjo zgraditvijo infrastruktur. Tajništvo pa meni, da je glavno vprašanje nagel postopek pri določitvi nove kovinarske pobude z državno udeležbo, ki bo odločno pripomogla pri zagonu tržaškega gospodarstva. To bi bilo tudi v korist celotnemu gospodarstvu v državi ter bi povečalo zaposlitev.

Načrtna politika za kovinarsko industrijo, ki so jo nakazale sindikalne organizacije FIOM-CGIL, FIM-CISL in UILM-UIL nudi dovolj izbir z ugotovitvijo pomanjkljivosti in zamud v industriji zlasti glede proizvodnje orodnih strojev in nove tehnike. To velja se posebej za elektromehanski in elektronski sektor. Ustanovitev takšne industrije v Trstu ne bi pomenila le močno pogonsko silo za tržaško gospodarstvo, marveč bi prispevala tudi k razvoju vsega gospodarstva v deželi in v državi. Z novo pobudo bi lahko tudi izkoristili površino, na kateri stoji Tovarna strojev, del strojev in specializiranega delavstva. Vse to bi ublažilo tudi krizo malih in srednjih podjetij, ki so povezana z ladjedelsko dejavnostjo

V okviru smernic, ki so jih nakazale sindikalne organizacije kovinarjev, pa bi lahko bolj razvili tovarno Stabilimenti Meccanici Triestini, ki je sedaj v krizi, ter poskrbeli za izdelovanje kontejnerjev.

Tajništvo Nove DZ-CGIL izraža željo, da bi se tej pobudi sindikatov pridružile tudi krajevne in druge ustanove (dežela, pokrajina, občina, trgovinska zbornica, univerza itd.), tako da bi ves Trst enotno nastopil s stvarnimi predlogi delovni skupini CIPE, ustanovljeni v ta namen. Tajništvo tudi meni, da je treba takoj določiti začetek dejavnosti te delovne skupine, katera bi morala obiskati še ta mesec Trst.

Večerajšnje in današnje proslave ob 50-letnici

V okviru zaključnih proslav ob 50-letnici prihoda Italije v Trst so včeraj dopoldne ob 10. uri v Spominskem parku na griču Sv. Justa odkrili spominski kamen padlim padalcem. Prisotni so bili predstavniki deželnih, pokrajinskih in občinskih oblasti, oddelek vojske z godbo iz Červinjana in general Chieppa.

Na vojaške grobove so položili cvetje, ki so ga darovali šolski otroci.

V večernih urah je župan inž. Spaccini sprejel na županstvu skupino šolarjev osnovne šole iz Lapedone iz pokrajine Ascoli Piceno in jim spregovoril o pomenu novembrskih dni v letu 1918.

Nekaj mladeničev je včeraj v Ul. Udine iz drvečega avtomobila vrglo kladivo v izložbeno okno nekega fotografskega studia, ki je bilo okrašeno v počastitev 50-letnice. Policija je uvedla preiskavo in zdi se, da ima že v rokah elemente za izsledite krivcev.

Danes bo občinski odbor skupno z županom in svetovalci položil vence na spomenike v mestu in na Krasu, ob 11. uri pa bo komemoracija pri Sv. Justu, kjer bo tudi vojaška slovesnost. Prapor tržaške občine pa bodo ponesli v Redipuglio, kjer bo vsedržavna manifestacija na tamkajšnjem grobišču stotisočev.

Jutri proti večeru prispe v naše mesto predsednik republike Saragat s spremstvom, ki se bo v ponedeljek udeležil zaključnih svečanosti.

Slovensko gledališče v Trstu
KULTURNI DOM
Sezona 1968 - 69
Anton Pavlovič Čehov
TRI SESTRE
drama v štirih dejanjih
V nedeljo, 3. nov. ob 16.00
Abonmaji so na razpolago pri blagajni Kulturnega doma vsak dan od 12. do 14. ure. Pohitite!
Prodaja vstopnic vsak dan od 12. do 14. ure ter eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma. Ob nedeljah in praznikih eno uro pred pričetkom predstave. Rezervacija na tel. 734-265.

Jugoslovanski celovečerni film
«KOZARA»
ki na edinstven način prikazuje izrez iz NOB, bodo predvajali:
v nedeljo, 3. 11. — rezerviran.
v torek, 5. 11. prost;
v sredo, 6. 11. ob 20.30 PD ŠKEDENJ, v svojem sedežu, Škedenjska ulica 124;
v četrtek, 7.11. ob 20.30 PD SLAVKO ŠKAMPERLE, v svojem sedežu, stadion «1. maj»;
v petek, 8.11. ob 20.30 PD LONJER-KATINARA v Lonjerju
v soboto, 9. 11. ob 20.30 — PD «TABOR» na Opčinah;
v ponedeljek, 11. 11. ob 21. uri PD Prosek - Kontovel;
v sredo, 13. 11. ob 20.30 PD Vesna v Križu;
v četrtek, 14. 11. ob 20. 30 PD Prešeren v Boljuncu;
v petek, 15. 11. ob 20.30 PD Slavec v Ricmanjih;
v soboto, 16. 11. ob 20.30 PD Primorec v Trebčah.
Vabimo še preostala društva, da rezervirajo film za proste dni do 16. 11. (tel. 31-119).
Slovenska prosvetna zveza

V torek, 5. novembra ob 20.30 bo predavala v Slovenskem klubu prof. Spela COPIČEVA o temi
SLOVENSKO SLIKARSTVO
Na zanimivo predavanje, ki bo opremljeno z bogato filmsko in slikovno spremljavo, vabimo vse svoje člane, zlasti umetnike in ljubitelje likovne umetnosti.

SLOVENSKO PROSVETNO DRUŠTVO TABOR OPČINE
vabi v prosvetni dom na
razstavo dokumentov
in na
umetniško razstavo
Razstava bo odprta:
danes od 20. do 22. ure;
v nedeljo in ponedeljek od 10. do 13. in od 16. do 20. ure.

KASA
priredi 9. 11. 1968 v dvorani prosvetnega društva v Barkovljah družabni večer s plesom z začetkom ob 19. uri.
Vabljeni vsi.

Gledališča

Verdi
V ponedeljek, 4. nov. z gala predstavo Verdijeve opere «Sicilijanske večernice» otvoritev operne sezone 1968-69. Predstava bo ob 21. uri za red A v parterju in ložah ter za red C na galerijah in balkonih. Dirigent Oliviero de Fabritiis. Režija Giovanni Poli, scenska postavitev Nino Perizi, zborovodja Gaetano Riccitelli, ki bo v letošnji sezoni po plodni in uspešni karieri vodil zbor gledališča Verdi.

V glavnih vlogah nastopajo: sopranistka Floriana Cavalli (prvič v Trstu), tenorist Ruggero Bondino, baritonist Antonio Boyer, basist Raffaele Arie ter še Enzio Viaro, Vito Susca, Bruna Ronchini, Giuseppe Botta, Eno Mocchiutti, Raimondo Botteghelli in Lucio Rolli.

Prodaja vstopnic za prvo predstavo se nadaljuje. Vstopnice za lože so razprodane.

Teatro Stabile
Teatro Stabile pripravlja uprizoritev komedije Itala Sveva «Marijina dogodivščina» (L'avventura di Maria), ki jo bo uprizorilo v Avditoriju ob 40-letnici avtorjeve smrti. Obenem bodo svojci pokojnega Sveva priredili razstavo dokumentov in predmetov iz njegovega življenja. Protagonist komedije je violinistka, ki jo bo igrala Franca Nuti in prvič bo med Svevovimi predmeti razstavljena tudi njegova violina.

Režija je zaupana Aldu Trionfu secene in kostumi pa Emanuelu Luzzatiju.

Kino

Nazionale 14.30 «Mayerling». O. Sharif, C. Deneuve, J. Mason, A. Gardner. Technicolor.
Grattacielo 16,00 «Barbarella». Jane Fonda. Technicolor.
Eden 16,00 «Romeo in Giulietta». O. Hussey, L. Whitnig. Technicolor.
Fenice 15.30 «Shalako». Sean Connery, gnazzi, P. Tiffin. Technicolor.
Excelsior 15,30 «Straziami, ma di baci saziami». N. Manfredi, U. Tognazzi, P. Tiffin. Technicolor.
Ritz (Ulica San Francesco štev. 10) 15.30 «La scogliera dei desideri». R. Burton, E. Taylor. Technicolor.
Alabarda 16.00 «Due sporche carogne». A. Delon, C. Bronson. Technicolor.
Moderno 16,00 «Chimera». G. Morandi, L. Efrikian.
Filodrammatico 16.30 Sopra e sotto il letto». Technicolor. — Prepovedano mladini pod 14. letom.
Aurora 16.30 «Il caso di Thomas Crown». F. Donaway. Technicolor. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Cristallo 15,00 «Dr. Živago» Kolos letošnje kinematografije. Metrocolor.
Capitol 16,00 «La strana coppia». J. Lemmon, W. Mathau. Technicolor.
Impero 16,00 «La corsa del secolo». Bourvil, R. Hirsch. Technicolor.
Vittorio Veneto 16.00 «Quella sporca dozzina». Lee Marvin, Ernest Borgnine. Technicolor.
Garibaldi 16.30 «Preparati la bara». T. Hill.
Astra 16.00 «Il pirata del Re». Technicolor.
Ideale 16,00 «Rédera». Little Tony.
Abbazia 16,00 «Il sergente Ricker». L. Marvin in Vera Miles. Technicolor.

Razna obvestila

ZADRUGA «NAS KRAS» sporoča, da bo muzej «Kraška hiša» v Velikem Repnu št. 31 odprt razen v nedeljo tudi v ponedeljek, 4. novembra od 11. do 13. in od 14. do 18. ure.

Izleti

Prosvetno društvo France Prešeren v Boljuncu priredi enodnevni izlet 10. novembra t.l. v Predjamski grad, Rakov Skocjan in na Cerkniško jezero, kjer bo kosilo. Cena 2.500 lir. Vpisovanje do 8. novembra t.l. na sedežu društva od 19. do 21. ure in ves dan pri Slavi Slavec.

Komisija za doraščajočo mladino pri SKGZ priredi med božičnimi počitnicami enotedensko zimovanje v Zg. Gorjah pri Bledu.
Vpisovanje in pojasnila na sedežu SKGZ v Trstu, Ul. Geppa 9, tel. 31-119.

Včeraj - danes

V počastitev spomina pok. Ane Pertot darujeta Pina in Ivo Doles 2000 lir za Dijaško matico.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (od 13. do 16. ure)
Busolini, Ul. Revoltella 41, Pizzul-Cignola, Korzo Italija 14, Prendini, Ul. T. Vecellio 24, Serravallo, Trg Cavana 1.

NOČNA SLUŽBA LEKARN (od 19.30 do 8.30)
All'Esculapio, Ul. Roma 15, INAM, Al Cammello, Drev. XX. septembra 4, Alla Maddalena, Ul. dell'Istria 43, Dr. Codermatz, Ul. Tor S. Piero 2.

VČERAJ DOPOLDNE V TRETJEM NADSTROPJU STAVBE V UL. REVOLTELLA 18

Eksplozija potapljaške jeklenke ubila potapljača ter ranila ženo in sinčka

Zdi se, da je pokojni Giorgio Cobol sam polnil jeklenke z mešanico vodika in kisika, pri čemer je iz še nepojasnjenih vzrokov prišlo do eksplozije, ki je uničila tudi stanovanje

Smrtna žrtev Giorgio Cobol

Silovita eksplozija v stanovanju v Ul. Revoltella 18 je včeraj ob 11. uri ubila znanega potapljača, 35-letnega Giorgia Cobola. Pri nesreči sta bila ranjena tudi Cobolova žena, 30-letna Siviglia, ki leži sedaj v glavni tržaški bolnišnici, kjer se bo morala zdraviti 20 dni zaradi hudih opeklin, ran in šoka, medtem ko bo njen sinček, 4-letni Daniele lahko kmalu odšel domov.

Cobol je bil znan potapljač, poznali so ga znanstveniki tako v Trstu kot po Italiji. Pred kratkim je raziskoval dno Jadranskega morja kot član ekspedicije, ki jo je organiziral tukajšnji geofizikalni institut in mu dal na razpolago motorno ladjo «Bonnok».

Cobol pa ni bil samo vnet potapljač. Po pripravah, ki jih je imel v stanovanju, se da sklepati, da se je v prostem času rad ukvarjal s podvodnim ribolovom. Za to se je bil tudi opremil. V stanovanju so policijski agenti, ki so prihiteli na kraj nesreče, našli več naprav, ki spadajo v opremo za podvodni lov, nato še opremo za fotografiranje v morskih globinah, flash in fotoaparat s ščitnim steklom. V stanovanju je bilo tudi več jeklenk za kisik, ki si jih potapljači nadevajo pri spustih in jim služijo za dihanje in dekompresijo.

Navadno je treba take jeklenke napolniti z zmesjo vodika in kisika v za to pripravnih laboratorijih, toda Cobol se jih ni posluževal. Svoj poklic je poznal že dolgo let in si je medtem nabral izkušnje v ravnanju s svojimi aparati. Domov si je bil prinesel vse potrebno in si jeklenke polnil sam.

Včeraj zjutraj se je bil Cobol pravkar vrnil iz Genove, kjer je bil kupil nekaj materiala. Nekaj minut pred nesrečo so ga sosedje videli, kako je iz prtljažnika svojega avtomobila «fiat 1100» vzel štiri večje zaboje s praznimi jeklenkami. Očitno jih je že prazne kupil po nizki ceni, da bi jih nato doma napolnil in uporabil pri delu.

Zaboje je nesel v svoje stanovanje, v stari šestnadstropni hiši. Kaj se je v tistih usodnih sekundah zgodilo v stanovanju v tretjem nadstropju, nihce ne ve. Verjetno bo strašni trenutek za vedno zakopan v očeh pokojnega.

Agenti javne varnosti in predstavnik sodne oblasti, dr. Ballarin še niso zaključili preiskave. Prvi podatki, drobci jekla, ki so predrli stene stanovanja, sila eksplozije in pričevanja sosedov ter žene, dokazujejo samo, da se je res razpočila jeklenka in torej eksplozija ni nastala zaradi gorilnega plina, kot se je zdelo v prvih trenutkih.

Cobol je verjetno pripravil vse potrebno in se lotil polnjenja jeklenk s posebno zmesjo vodika in kisika. Pri tem pa je treba še posebej paziti, saj je zmes vodika in kisika v enakem razmerju zelo močno razstrelivo in ni izključeno, da je morda prav to povzročilo eksplozijo. Zakaj se je zmes vnela, zaenkrat še ni znano. Silna eksplozija je Cobolu ožgala obraz in ga v trenutku ubila. Zračni pritisk je vrgel iz tečajev vrata v sosednjo sobo, kjer sta bila Cobolova žena Siviglia in sinček Daniele, ki ju je zračni pritisk vrgel na tla. Okrog njiju se je rušil omet s sten, pohištvo se je lomilo, v kuhinjskem podu pa je zazijala luknja v spodnje stanovanje, v katerem živi pokojnikova sestra. Vsa okna v hiši so se razletela v drobce in prav tako sosednjega stanovanja, v katerem živijo sosedje, Brezar po imenu.

Eksplozija je popolnoma uničila stanovanje pokojnega potapljača. Na kraju nesreče so ves dan bili gasilci, ki so sklenili podpreti vsa stanovanja z železnimi drogi. Boje se namreč, da je eksplozija poškodovala nosilne stene v hiši.

Truplo nesrečnega potapljača je pregledal sodni zdravnik, prof. Nicolini, ki je ob 13. uri dovolil njegov prenos v mrtvašnico, kjer je na razpolago sodni oblasti.

Na kraju nesreče so ostali gasilci, ki so tudi prvi prihiteli, da bi ne nastali novi udori in poškodovali pešce ali stanovalce ter policijski agenti, ki so zastražili stanovanje pokojnega potapljača, ker je preiskava še v teku.

Seja izvršnega odbora SKGZ

V četrtek se je sestal izvršni odbor Slovenske kulturno gospodarske zveze, ki je najprej razpravljal o oceni obiska delegacije slovenske narodne skupnosti iz Italije, ki je obiskala pred dnevi predsednika izvršnega sveta Socialistične republike Slovenije Staneta Kavčiča. Izvršni odbor je v obsežni razpravi preučil vse plati tega obiska z vseh možnih zornih kotov in ugotovil, da je bil obisk pri slovenski vladi vsekakor pozitiven. Odbor je nato priporočil predsedstvu, naj še poglobi prizadevanja in napore za razširitev akcij za dosego sodelovanja in za dosego čim popolnejšega zastopstva Slovencev.

Izvršni odbor je nato sklenil, da se bo glavni svet SKGZ sestal 15. decembra v Trstu, kot določajo pravila, ki pravijo, da se glavni svet sestaja vsaki dve leti. Glavni svet je najvišji organ zveze, ki odloča o osnovnih smernicah in ki voli tudi izvršni odbor. Na četrtkovem sestanku je bilo glede priprav za zasedanje glavnega sveta sklenjeno, da bo zasedanje trajalo samo en dan, da pa se poročili pošljeta udeležencem že prej, tako da bo lahko diskusija čim širša. V zvezi z zasedanjem glavnega sveta je izvršni odbor razpravljal tudi o raznih tehničnih podrobnostih.

Urnik trgovin za praznike

DANES, 2. novembra — Trgovine s tehničnim blagom, to je z železnino, kovinami, stroji, avtomobilskimi deli in pritiklinami, itd. bodo poslovale tudi popoldne. Vse trgovine pa bodo smele podaljšati poslovni čas do 21. ure.

V nedeljo, 3. novembra (sv. Just) — vse trgovine bodo zaprte. Poslovale bodo le mlekarne (7—12), cvetličarne (8—13) slaščičarne in prodajalne pripravljene hrane (8. do 21.30).

V ponedeljek, 4. novembra (državni praznik): enako kakor v nedeljo.

Smrtne posledice

V nevrokirurškem oddelku tržaške bolnišnice je včeraj preminila 86-letna upokojenka Giuseppina Vallebona vd. Cej iz Miramarskega drevoreda 41. V bolnišnico so jo pripeljali predvčerajšnjim pozno zvečer. Bila je doma, ko se je zavedla, da ji je otopela leva stran obraza, kar je prvi simptom možganske krvavitve. Zaradi slabosti je še padla na tla in se pobila.

Razdejanje v stanovanju Cobolovih po eksploziji

PRED SEJO V SREDO, 6. T. M.

Razprava o letošnjem proračunu dela skrbi pokrajinskemu odboru

Tudi odobritev najetja 357.900.000 lir posojila za kritje proračunskega primanjkljaja iz leta 1967 svet skoraj gotovo ne bo odobril

V sredo, 6. t. m. se bo ponovno sestal tržaški pokrajinski svet. Na dnevnem redu je, poleg raznih upravnih sklepov, začetek razprave o letošnjem proračunu na osnovi poročil, ki sta ju že podala predsednik in odbornik za finance.

Poleg težav, ki jih ima pokrajinska uprava s proračunom, za katerega že sama računa, da ne bo glasovala večina svetovalcev in da zato ne bo odobren, kar bo sprožilo v krizo pokrajinski odbor, je na dnevnem redu tudi sklep o najetju 357.900.000 lir posojila za kritje primanjkljaja iz leta 1967. Po zakonu morajo biti sklepi o najetju posojil odobreni z večino izvoljenih svetovalcev (v primeru tržaškega pokrajinskega sveta bi moralo glasovati za posojilo 13 svetovalcev). Stranke odbora pa razpolagajo samo z 12 od 24 svetovalcev, kar pomeni, da bo sklep o tem posojilu gotovo zavrnjen. K temu je treba še dodati, da je pokrajinski proračun za leto 1967 odobril prefekturni komisar tik pred pokrajinskimi volitvami, ki so bile novembra 1966, kar je povzročilo med svetovalci opozicije ostre obsodbe in očitke na račun komisarske uprave. Zato je danes skoraj izključeno, da bi kdo od opozicije glasoval za kritje primanjkljaja proračuna, o katerem ni niti razpravljal, kaj še glasoval.

Pokrajinski odbor je sedaj v velikih škripcih. Predstavniki strank odbora to sami priznavajo in so se sprijaznili z dejstvom, da pri stanju 12:12 ni mogoče upravljati pokrajine.

Na dnevnem redu pokrajinskega sveta so še sklepi o izdelavi načrtov za ureditev Vižintinske ceste za največ 36 milijonov lir stroškov; za ureditev Napoleonske ceste za največ 29 milijonov lir stroškov in za gradnjo parkirne ploščadi nad pokopališčem na Colu in ureditev zadevne ceste za največ 4.375.000 lir del. 80 odstotkov stroškov za omenjena dela bo prispevala deželna uprava na osnovi deželnega zakona štev. 32, ki določa ukrepe za turistične ceste. Ostalo bo plačala pokrajina.

Kot smo že poročali, je pokrajinski svet na svoji zadnji redni seji odobril sklep o ustanovitvi «tiskovnega urada, urada za stike z javnostjo in urada za storitve pri glavnem tajništvu, pokrajinskem svetu, odboru in predsedstvu». Ta sklep je zanimiv, ker prvič določa tudi višjega uradnika in stenodaktilografa s popolnim znanjem slovenščine.

Sklep pokrajinskega sveta določa tudi razpis natečaja za mesto višjega uradnika pri tiskovnem uradu, za stike z javnostjo in uradu za storitve pri pokrajinskemu svetu, odboru in predsedstvu. Razpisan bo javni natečaj z izpiti. Kandidati morajo imeti spričevalo dopolnjene višje srednje šole. Poleg tega bodo morali dokazati, da popolnoma obvladajo slovenščino. Tega javnega natečaja se lahko udeležijo upravni uradniki do II. kategorije v staležu izvršilne službe, ki imajo predpisano šolsko spričevalo in ki popolnoma obvladajo slovenščino.

Tudi za mesto stenodaktilografa je razpisan javni natečaj. Kandidati morajo imeti najmanj spričevalo dokončane nižje srednje šole; dokazati morajo, da popolnoma obvladajo stenografijo in daktilografijo tako v italijanščini kot v slovenščini.

Pismeni izpit za mesto višjega uradnika vsebuje tudi prevod upravnega ukrepa iz italijanščine v slovenščino in iz slovenščine v italijanščino; ustni izpit pa vsebuje med drugim tudi razgovor v slovenščini.

Pismeni izpit za stenodaktilografa vsebuje za stenografijo narek v italijanščini in slovenščini, za daktilografijo pa skušnjo v pisanju italijanščine in slovenščine; ustni izpit pa določa razgovor v slovenščini.

Oživljanje poraženega gesla

V okviru praznovanj 50-letnice prihoda Italije v Trst so razpisali natečaj za ureditev izložbenih oken mestnih trgovin v znamenju te 50-letnice. Večina trgovin je to naredila z estetskim okusom in z občutkom za današnjo stvarnost, kar pa ne velja za veleblagovnico STANDA, ki je v svojem izložbenem oknu v Drevoredu XX. septembra izobesila verz, ki je skozi vseh 20 let fasističnega nasilja predstavljal eno glavnih borbenih iredentističnih in šovinističnih gesel, v imenu katerega so za vsako spregovorjeno slovensko besedo vlivali našim ljudem ricinovo olje v usta, in v imenu katerega so slovensko besedo izgnali ne samo z ulic in iz šol, temveč celo iz cerkve in jo obsodili na pogin. In tako daleč se je spozabila prav STANDA, v kateri je slovenski jezik glavni občevalni jezik kupcev, brez katerih bi lahko tudi zaprla svoje poslovne prostore. Tako oživljanje lažnivih in poraženih gesel, iz katerih je fašizem naredil svoje glavno orožje za zatiranje našega tu od nekdaj živečega naroda, prav gotovo ni v duhu novih odnosov, temveč je odsev potuhnjene mentalitete in pobožnih želja preživelih oboževalcev časov, ki se ne morejo več povrniti.

Neznanci so včeraj ukradli «lambretto» 18-letnega uslužbenca nekega založništva, Giorgia Civerchia iz Ul. Geppa 17. Vandalsko so se z motorjem vozili dokler niso izčrpali bencin v tanku. Tedaj so jo odvrgli v drevoredu XX. septembra, kjer ga je Civerchia našel.

NA NEVARNEM OVINKU PRI KOZJAKU

Šest ranjenih pri trčenju treh avtov na kontovelski cesti

Do nesreče je prišlo zaradi neprevidnega prehitevanja, toda na tem odseku je bilo že v preteklosti mnogo zelo hudih in smrtnih nesreč

Včeraj zvečer se je na ovinku pri Kozjaku pod Kontovelom 400 m od trošarinskega urada, pripetila cestna nesreča. 23-letni električar Giovanni Lettich iz ezulskega naselja S. Nazario 37 se je v svojem «fiatu 600» peljal proti Trstu in pri tem ni preveč pazil na brzino. Na Kozjaku je skušal prehiteti avto, ki ga je zagledal pred seboj in ki ga je vozil 41-letni mehanik Giorgio Del Re iz Ul. Ananian 13. Pri tem ga je zaneslo in je dregnil v levi bok avta Del Rea. Fiat 600 je obrnilo in od strani se je zaletel v tretji avto, fiat 124, v katerem je bil Del Fabbro s svojo družino.

Na kraj nesreče je prihitel avto RK, ki je prepeljal v tržaško bolnišnico kar šest ponesrečencev. V šestih dneh bo ozdravel 67-letni upokojenec Del Fabbro, ki je sedel za volanom «fiata 124». Zdravniki so ugotovili, da si je pri udarcu pretresel možgane. Njegova žena Giuseppina, 61-letna gospodinja, se bo morala zdraviti 5 dni zaradi udarcev v komolec in nogo. Najhujše pa se je ranila 36-letna nevesta zakoncev Del Fabbro Emma Iacobo, ki so jo sprejeli v ortopedski oddelek zaradi kostnega zloma v rami. V bolnišnico so pripeljali tudi njenega moža, Floriana Del Fabbro, 36-letnega uradnika, ki s starši in ženo stanuje v Ul. Aquileia 18, ki pa se je samo močno udaril v koleno in ni maral ostati v bolnišnici. Dal se je obvezati in odšel domov.

20-letna Pinti Assunta s Proseka št. 365, ki je bila v Lettichevem avtu se bo morala zaradi hudega udarca v čelo in možganskega pretresa zdraviti 6 dni.

6 dni pa se bo moral zdraviti Lettich, ki so ga sprejeli v oddelek za pljučno kirurgijo. Pri trčenju si je namreč verjetno zlomil rebro, ker mu je povzročilo notranjo krvavitev.

Še ena avtomobilska nesreča na ovinkih na Kozjaku pod Kontovelom. Na 400 metrih vijugaste ceste od trošarinskega urada proti Kontovelu, se pogostoma dogajajo nesreče. Tu se je pred tremi leti in pol smrtno ponesrečil naš stavec, pozneje se je neki drug avtomobilist zaletel v avtobus in je bil na mestu mrtev. Ni dolgo od tega ko sta se na istem mestu, kjer je prišlo sinoči do trčenja kar treh avtomobilov, smrtno ponesrečila potnika v fiatu 500, ki sta čelno trčila v tovornjak. Lažjih prometnih nesreč na omenjenih ovinkih je bilo v zadnjih letih nešteto. Kdor po tej cesti pogostoma vozi, je postal na teh nevarnih ovinkih previden. Toda včasih tudi previdnost ne zadostuje, zlasti ko je cesta mokra in privozi v nasprotni smeri kak avtobus ali kamion.

Da se je sinočnja nesreča morda pripetila zaradi neprevidnosti enega od šoferjev, ki je prehiteval prav na najbolj nevarnem ovinku, ne zmanjšuje nevarnosti ,ki preti vsakemu avtomobilistu na tem delu ceste. Večkrat smo že napisali, da bi morala občinska uprava čimprej razširiti teh 400 metrov ceste. Stroški ne bi smeli biti veliki, saj je zemljišče nad cesto občinsko.

Upokojenec naivna žrtev dveh premetenih goljufov

81-letnega upokojenca Raimonda Nanuta iz Ul. Bosco, 20, so predvčerajšnjim tuji neznanci opeharili za poldrugi milijon lir. Ob 10. zjutraj se je sprehajal v Ul. Diaz, nedaleč od malega ljudskega vrta v Starem mestu, ko se mu je približal neznanec. V roki je imel večji zavoj, govoril pa je slabo italijanščino. Priletnega moškega je pobaral, kje je poštni urad, češ da mora odposlati zavoj.

Tedaj se je prvemu neznancu približal drugi tujec in ga začel spraševati, kaj je v zavoju. Vsiljivemu tujcu bi vsak odgovoril, da ga to ne briga. Neznanec pa je tujčevi prošnji ugodil in v prisotnosti moškega odprl paket. V njem je bilo 12 zapestnih ur, iz zlatu podobne kovine.

Presenečeni Nanut še sam ne ve, kako je tujcema nasedel. Pozabil je na poštni urad in sklenil kupiti ure. Zdelo se je pač, da jih tujec ima veliko v zalogi in da bi se jih rad rešil. Stopil je v banko, kjer je imel naložene svoje prihranke, in dvignil poldrugi milijon lir v gotovini. Z denarjem se je vrnil k tujcema, ki sta ga čakala (tedaj sta se že poznala in prijazno razgovarjala, a tega Nanut ni opazil) in mu izročila 12 ur v zameno za denar. Prvi tujec je tudi izrazil željo kupiti nekaj ur. Izgovoril se je, da gre po denar in zginil. Tisti pa, ki je imel zavoj ur je moškemu rekel, da gre v hotel, kjer ima še ostalo zalogo, on pa naj ga kar mirno počaka, ker bo takoj nazaj.

Urno je odhitel in izginil za vogalom. Šele tedaj je 81-letnemu upokojencu šinila v glavo črna slutnja, da sta ga tujca opeharila. Žal je bilo že prekasno. Poklical je na pomoč agente letečega oddelka in jim vse povedal, toda malo je možnosti, da bi agenti odkrili premetena goljufa.

Pismo uredništvu

V odgovor na dopis s Katinare objavljen v Primorskem dnevniku 1. novembra 1968, v katerem se dopisnik pritožuje, ker so občinski delavci odstranili javno pipo na križišču notranjih cest, ki peljeta proti pokopališču in avtobusni postaji, smo prejeli naslednje pismo:

«Dajem na znanje, da se je odstranjena vodna pipa skoro dotikala hiše, kjer je bila nameščena in je povzročala vlažnost v stanovanju.

Vaščani imajo vsi lastno vodno napeljavo v svojih stanovanjih z izjemo ene ali dveh družin, ki se lahko poslužujejo bližnje vodne pipe, ki je le nekaj desetin metrov oddaljena od odstranjene.

Člankar, ki kritizira odstranitev omenjene pipe, bi gotovo molčal, če bi pipa delala škodo njemu, kakor prizadetemu.» Vaščan

Priročnik ESA za električarje

Deželna ustanova za razvoj obrtništva (SA) je te dni izdala priročnik za električarje, ki bo prav prišel pri napeljavi elektrike v stanovanjih. Poleg praktičnih nasvetov glede napeljave, je avtor priročnika inž. Bottega navedel v knjižici, ki obsega 128 strani, tudi vse predpise in norme, ki jih morajo električarji upoštevati pri takih napeljavah.

Ta pobuda spada v program ESA, ki hoče s praktičnimi publikacijami usmerjati obrtnike, da se izpopolnijo in modernizirajo v svoji stroki. Električki instalaterji naše dežele bodo prejeli knjižico brezplačno. Kdor pa je ne bi prejel, naj se obrne neposredno na ESA — Udine, Viale Venezia 100.

Posvetovanje CISL o ureditvi pokojnin

Deželni odbor CISL je organiziral posvetovanje, na katerem so obravnavali problem ureditve pokojnin. Udeležili so se ga sindikalni načelniki kategorij in podjetij industrijskega, trgovinskega in kmetijskega sektorja.

Posvetovanje je otvoril Angelo Marinello, poročilo pa je podal Marcone Idolo, ki je podčrtal potrebo po realni reformi italijanskega pokojninskega sistema zlasti pa sistema socialnega skrbstva INPS. Orisal je tudi glavne značilnosti sistema socialne varnosti. Poudaril je, da morajo sindikalne organizacije neposredno obravnavati tisti del mezd, ki ga je treba plačati ustanovni INPS kot socialne dajatve. Govoril je nato o vseh podrobnostih pokojninskega zakona, ki jih bo treba popraviti odnosno urediti ter priti do enotne osnove, ki bo predstavljala pokojninsko osnovo kot jo predvideva program gospodarskega razvoja.

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

Hitrost ni bila kriva smrtne prometne nesreče

Tudi pred prizivnim sodiščem potrjena oprostilna razsodba v zvezi z nesrečo v Ul. Commerciale

Pred tržaškim prizivnim sodiščem (predsednik Zumin, gen. pravdnik Marsi, zapisnikar Mose Riatel), se je moral zagovarjati 24-letni Giuseppe Campanini iz Parme, ki je bil obtožen, da je nenamerno ubil Micheleja Angelilla, ki je bil tudi doma iz Parme.

Prometna nesreča, pri kateri je Angelillo izgubil življenje, se je pripetila 11. junija predlani nekaj pred polnočjo. Campanini in Angelillo sta tedaj delala pri nekem gradbenem podjetju na Opčinah. Pozno zvečer sta se s Campaninijevim avtom odpeljala proti Trstu. Mladenič, ki je šofiral avto znamke fiat 600, je zavil z glavne državne ceste na Ul. Commerciale, kjer je strmina, kot je znano, precejšnja (okoli 18 odst.).

Pred dvema letoma je bila razsvetljava na tistem odseku zelo pomanjkljiva (šele pred nekaj dnevi je začela delovati nova razsvetljava, ki je popolnoma spremenila prejšnje stanje), toda kljub temu je vedno veljala tudi na tistem odseku prepoved uporabljanja nezasenčenih žarometov.

V bližini poslopja št. 127, se pravi kmalu po ovinku na levo pod postajo openskega tramvaja, je Campanini nenadoma izgubil oblast nad vozilom. Policisti so ugotovili, da je šofer naletel na ploščat kamen, ki se je zagozdil med sprednjim desnim kolesom in asfaltom. Zaradi te nenadne ovire, ki je popolnoma spremenila pogoje zavirana, je najprej zaneslo avto na desno stran, toda kmalu nato se je ta prevrnil, drsel navzdol kakih 22 metrov ter se končno spet postavil na kolesa in se ustavil na levi strani ob nekem drugem avtu.

Udarec je vrgel iz avta Campaninija in njegovega nesrečnega sopotnika. Oba so prepeljali v splošno bolnišnico, kjer so ju sprejeli s pridržano prognozo. Žal je Angelillo umrl po 10 dneh zaradi hudih notranjih poškodb.

V februarju letos se je moral Campanini zagovarjati pred tržaškim kazenskim sodiščem, kjer so Angelillovi svojci nastopili kot zasebna stranka. Sodniki pa tedaj niso sprejeli zahteve javnega tožilca, da se Campanini obsodi, ker se niso strinjali s tezo da je mladenič upravljal avto s preveliko hitrostjo. Prevladalo je namreč mnenje, da je bila hitrost vozila zmerna, ker bi si sicer ne mogli drugače razlagati dejstva, da je kamen, ki se je zagozdil pod sprednje desno kolo, dalj časa zaviral vožnjo. Če bi bila hitrost večja, so dejali sodniki, bi kolo preskočilo oviro. Zato so oprostili Campaninija zaradi pomanjkanja dokazov.

S to oprostitvijo pa se ni sprijaznil javni tožilec, ki je vztrajno trdil, da je bila hitrost vozila znatno večja, kot je dovoljeno. Toda tudi prizivni sodniki niso sprejeli te teze, temveč so le potrdili prvotno razsodbo. Tudi na drugostopni obravnavi so nastopili svojci pokojnega Angelilla. Dejstvo je, da je sodišče potrdilo razsodbo v smislu oprostitve zaradi pomanjkanja dokazov, ne pomeni, da ne bi ti mogli uveljaviti svojih pravic pred civilnim sodiščem.

Vprašanje o postajališču openskega tramvaja

Občinski svetovalec Wilhelm (KPI) je poslal županu vprašanje, v katerem pravi, da je zvedel, da namerava občinski odbor sprejeti sklep o premestitvi odhodnega postajališča openskega tramvaja s Trga Oberdan na Trg Škorklja.

Svetovalec pravi, da bi takšen ukrep prizadel vse, ki se vozijo z openskim tramvajem, posebno še delavce in dijake iz nekaterih okoliških vasi. Hkrati pa bo takšen ukrep škodoval tudi turističnim dejavnostim na Krasu.

Zato svetovalec vprašuje župana, če je ta vest resnična. V primeru, da odbor namerava sprejeti omenjeni ukrep, svetovalec izraža zaskrbljenost vseh prizadetih in poziva odbor, naj rešuje vprašanja mestnega prometa tako, da ne bodo prizadeti potniki openskega tramvaja.

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes, 2. t. m. ob 19.30 Cinemascope barvni film:

ANGELICA E IL GRAN SULTANO

(Angelika in veliki Sultan)

5. ANGELICA

po romanu «Angelica sužnja Vzhoda»

Igrajo: MICHELE MERCIER, ROBERT HOSSEIN in drugi

GRAND HOTEL TOPLICE

BLED

A kat. 206 ležišč popolnoma renoviran, vse sobe s kopalnicami — Apartmaji — Družabni prostori — Termalno kopališče 23° C. — Savna — Masage — V zimi drsališče na zmrznjenem jezeru — Žičnica pri hotelu — Izposojanje smuči, sank in drsalk — Prvovrstna domača in tuja kuhinja in izbrana domača vina — Rezervacije sprejema uprava hotela in vse potovalne agencije. — Telefon 77222. 77223, 77224.

Goriško-beneški dnevnik

OB VČERAJŠNJEM DNEVU MRTVIH

Venci in cvetje na grobovih padlih za našo svobodo

Svečanosti na glavnem pokopališču, v Štandrežu, Doberdobu, Sovodnjah in v Brdih - Venci generalnega konzulata SFRJ in Zveze borcev Slovenije

Včerajšnji dan je bila na Goriškem vrsta svečanosti za padlimi borci. Organizacije bivših partizanov, mladina, vsi so se ob tem dnevu hoteli oddolžiti njihovemu spominu. Poljane miru v mestu in okolici pa so bile okrašene s krizantemami.

Slovenska kulturno - gospodarska zveza, ANPI in mladina so položili vence na glavnem pokopališču v Gorici, pevski zbor iz Standreža «Oton Župančič» pa je zapel dve žalostinki, nato so udeleženci te svečanosti odšli na pokopališče v Štandrež, kjer je domače prosvetno društvo «Oton Župančič» položilo venec na grobove partizanov, zbor društva pa je tukaj zapel žalostinke.

Občinski upravi sta položili venca na spominsko ploščo za padlimi partizani v Doberdobu in k spomeniku padlim v Sovodnjah. Bivši partizani iz Pevme, z Oslavja in iz Šentmavra so včeraj zjutraj položili venec k spomeniku padlim za svobodo v Pevmi.

V Brdih so imeli včeraj dve proslavi v Števerjanu in na Gonjačah. Ob 9.45 so bivši partizani iz Števerjana in iz jugoslovanskih Brd skupno položili venca pred spomenikom padlih v Števerjanu. Pevski zbor «Briški grič» je pod vodstvom Ivana Klanjščka zapel žalostinki, dve pa «Briški oktet» iz jugoslovanskih Brd, ki ga vodi Vojko Peršolja. Ob 11. uri so skupno odšli v Gonjače in tamkaj položili vence pred spomenikom padlih briških in beneških borcev; tudi v tem kraju sta zbora «Briškega griča» in «Briškega okteta» zapela žalostinke.

Predstavniki generalnega konzulata SFRJ v Trstu polagajo venec na grob umrlih v koncentracijskem taborišču v Viscu pri Palmanovi

Ob 11. uri so pred spomenikom v Števerjanu položili še vence občinske uprave, katoliškega prosvetnega društva in SDZ, domači pevski zbor pa je pel žalostinke.

Generalni konzul SFRJ v Trstu inž. Marjan Tepina je v spremstvu konzulov Videsa, Hrasta in Cipovča ter drugih funkcionarjev konzulata položil vence na grobove padlih partizanov v Pevmi, nato pa je odšel v Furlanijo, kjer je položil venca na pokopališča v krajih Visco in Gonars, kjer so pokopani interniranci umrli v fašističnih taboriščih med drugo svetovno vojno. Na teh dveh pokopališčih v okolici Palmanove je položila venca v imenu Zveze borcev Slovenije tudi delegacija bivših partizanov iz Nove Gorice.

DELOVANJE SPD

Z IZLETOM V ISTRO SO ZAKLJUČILI SEZONO

Martinovanje bo 17. novembra na Lokvah

Preteklo nedeljo je Slovensko planinsko društvo iz Gorice priredilo svoj zadnji letošni avtobusni izlet. Za cilj so si izbrali Istro, ki je za to letno dobo kar primerna za družinske izlete. Vreme je bilo kot naročeno, kar je se bolj pripomoglo k dobremu uspehu.

Člani in prijatelji SPD iz Gorice, z Oslavja, iz Podgore in Štandreža so napolnili avtobus, ki je krenil preko mejnega prehoda pri Škofijah skozi Koper do Portoroža, kjer je bila prva postaja. Portorož so oblivali prijetni žarki jesenskega sonca in morje je bilo zelo čisto in mirno. V Piranu so se nato ustavili še malo delj in izletniki so se razgubili po ulicah in obali. Končno so se zopet sešli in avtobus jih je odpeljal po lepi asfaltirani cesti skozi številne istrske vasi do Motovuna, ki je bil končni cilj izleta. Slikovito mestece leži na griču 275 m nad morjem ter izhaja po zagotovilu starinoslovcev še iz keltske dobe. Izletniki so se tu zadržali dalj časa in tudi zapeli nekaj pesmi.

Na povratku so se ustavili še v Bujah, Ankaranu in v Miljah pri Trstu. Razigrani in zadovoljni so se v večernih urah vrnili domov.

Odbor je na svoji zadnji seji razpravljal tudi o pripravah za tradicionalno martinovanje, ki predstavlja pravzaprav dejanski zaključek planinskega leta. Sporazumeli so se, da bo letos martinovanje v nedeljo, 17. novembra v hotelu Poldanovec na Lokvah, kjer so za to še najbolj primerni prostori.

Vpisovanje pri tajnici SPD Smetovi v Gorici, Ul. Ascoli 1, samo do 8. novembra. Vsa druga pojasnila dobijo udeleženci pri vpisu, s katerim naj pohitijo, da ne pridejo prepozno.

Interpelacija dr. Štoke o avto cesti skozi Sovodnje

Deželni svetovalec LSS dr. Štoka je naslovil te dni na deželni odbor interpelacijo, v kateri pravi, da je sovodenjski občinski svet na seji 25. oktobra soglasno odobril resolucijo, v kateri odločno nasprotuje trasi avtoceste Villesse — Gorica, ker gre skozi vas in jo deli na dvoje.

Svetovalec pravi, da je očitno, da bi imeli Sovodenjci od tega veliko škodo, če bi se ta načrt uresničil. Trasa ne deli le vasi na dvoje, marveč bi škodovala tudi gospodarskemu razvoju vasi ter bi otežkočila dostop do vrtca, osnovne šole, športnega igrišča, kmečke posojilnice itd.

Zaradi tega vprašuje svetovalec odbor oziroma pristojnega odbornika, ali namerava čimprej posredovati v interesu sovodenjskega prebivalstva; ali namerava upoštevati varianto trase avtoceste Villesse — Gorica, ki jo je nakazal sovodenjski občinski svet, in kakšne korake namerava storiti pri pristojnih ustanovah in organih v interesu slovenskega prebivalstva v Sovodnjah, da za zaščiti tudi na podlagi člena 3 posebnega statuta.

ZA RAZVOJ TURIZMA

Fotografska razstava o Nadiških dolinah

Pred dnevi so v Špetru otvorili fotografsko razstavo na temo «Turistične zanimivosti Nadiških dolin». Pod pokroviteljstvom krajevnih turističnih organizacij vseh občin tega področja je razstavljalo v dvoranici hotela «Belvedere» kakih 10 fotografskih amaterjev svoje posnetke iz Nadiških dolin. Med njimi sta bila tudi prof. Timballo iz Podbonesca in Renato Qualizza iz Špetra. Razstava je med domačini vzbudila precejšnje zanimanje.

Ob otvoritvi so bili prisotni župani vseh občin tega področja, deželni svetnik Romano in bivši poslanec Adami. Župan iz Špetra Gino Koredig je imel ob otvoritvi krajši govor, v katerem je poudaril namen združenih «Pro loco», da s podobnimi razstavami pripomorejo domačemu turizmu do nadaljnjega razvoja.

Ocenjevalna komisija je po pregledu vseh razstavljenih del razdelila nagrado vsem ex-equo, ker nobeno razstavljeno delo ni povsem ustrezalo zahtevam prirediteljev. Kljub temu pa je bila razstava lepa in uspešna, saj so na njej prikazali tudi zanimivo plastično karto Nadiških dolin z Matajurjem v ozadju, ki se je svetil v snegu. Zanimanje je vzbujala tudi plastična maketa, ki predstavlja urbanistični načrt bodočega novega županstva, športnega igrišča, telovadnice in novega mestnega parka.

M. K.

Cenitev goveje živine v Sovodnjah

Društvo za zavarovanje goveje živine v Sovodnjah sporoča, da bodo njegovi cenilci ocenjevali zavarovano živino po hlevih jutri, 3. novembra. Zato priporočajo, naj bo kateri član od prizadetih družin takrat doma.

Kino

Gorica

CORSO. 17—22: «Il medico della mutua», A. Sordi in B. Valori. Italijanski kinemaskope v barvah.

VERDI. 17.00: «Sbarco ad Anzio», Robert Mitchum. Ameriški barvni film.

MODERNISSIMO. 16.45—22: «Don Cichotte in Sancio Panza», F. Franchi in C. Ingrassia. Italijanski kinemaskope v barvah.

VITTORIA. 17.15: «Accio delirio dei sensi»; J. Tillet in B Tompnson; ital. film v barvah; mladini pod 18. letom prepovedan.

CENTRALE. 17.15—21.30: «I tre che sconvolsero il West», A. Sabato in J. Saxon. Kinemaskopski film v barvah.

Tržič

AZZURRO. 17.30—22: «Non aspettare Django — spara», P. Saches in R. Rossimov, v barvah.

EXCELSIOR. 16—22: «Niente rose

PRINCIPE. 17.30—22: «Helga e Michel», R. Gassman in F. Franchy. Kinemaskope v barvah.

DEŽURNE LEKARNE

GORICA

Danes ves dan in ponoči je odprta lekarna Alesani, Ul. Carducci 38, tel. 22-68.

TRŽIČ

Danes je v Tržiču odprta lekarna «Rismondo» — dr. Rismondo; Ul. Toti 52; tel. 72-701.

RONKE

Danes je odprta lekarna «Alla Stazione» dr. Matitti; Drevored Garibaldi 3, Vermegliano.

V NOČI OD ČETRTKA NA PETEK V LOČNIKU PRI GORICI

Dva mrtva in eden hudo ranjen pri trčenju avta v tovornjak

Žrtve so posledica izsiljevanja prednosti osebnega avtomobila - Žene treh ponesrečencev so čakale može, ki so se po skupno prebitem večeru za kratek čas odpeljali v soseščino Nesreča se je zgodila 300 m od hiše in so zanjo zvedele šele čez štiri ure

Dva mrtva in enega hudo ranjenega je zahtevala prometna nesreča v Ločniku. Pripetila se je v noči od četrtka na petek, na sam dan vseh mrtvih. Vse kaže, da ji je botrovalo nesrečno naključje, zaključila pa se je z najbolj tragičnimi posledicami. Žrtvi nesreče sta jestvinar 35-letni Franco Furlan s Trga San Giorgio št. 25 v Ločniku, 36-letni Fulvio Bregant, delavec novega podjetja San Giorgio (bivši SAFOG), doma iz Ul. Friuli 15 v Gorici, ranjen pa je bil 37-letni Aldo Gravner iz Pevme št. 30, delavec podgorske tekstilne tovarne. Breganta so sprejeli v bolnišnico s prognozo okrevanja v 30 dnen, vendar so ga nekaj ur po nesreči prepeljali v videmsko splošno bolnišnico. Pri nesreči se je hudo udaril v glavo, zadobil je zlom lobanje, rane na lasišču, odrezalo mu je desni uhelj ter mu pretresle možgane.

Nesreča se je pripetila kakšne četrt ure čez polnoc na križišču Ul. Visini in državne ceste, ki je speljana skozi Ločnik. Osebni avtomobil s tremi potniki se je pripeljal po Ul. Visini, tovornjak s prikolico, ki ga je vozil 33-letni Sergio Zago, rojen v Kopru ter bivajoč v Ul. Faiti 24 v Gorici, pa se je pripeljal iz Vidma in je bil namenjen v Gorico, kjer bi njegov šofer prespal noč ter potem nadaljeval pot v Jugoslavijo. Tovornjak je iz okolice Milana peljal v Volčjo drago kemikalije, ki jih v tamkajšnjem podjetju uporabljajo za izdelovanje plastične mase.

Čeprav je Ul. Visini stranska cesta ter ima na križišču z državno cesto dve znamenji, trikotnik o prednosti državne ceste, nad križiščem pa semafor z rumeno utripajočo lučjo, je osebni avtomobil privozil na glavno cesto z dokajšnjo hitrostjo ter sta se v samem križišču znašli obe vozili hkrati.

«Meni se je zdelo — nam je dejal šofer tovornjaka Sergio Zago, ki smo ga našli na sedežu prometne policije v Ul. Zara pri Štandrežu — kot da je vozilo priletelo. Občutek sem imel, da je bilo skoraj v zraku. Ničesar nisem mogel storiti, čeprav sem vozil razmeroma počasi. Osebno vozilo je tovornjak s prikolico porival še kakšnih deset metrov pred seboj, potem pa ga je stisnil ob kostanjevo deblo na desni strani ceste kjer se je ustavilo, tovornjak pa se je ustavil kakšen meter dalje na desni strani.» Sergio Zago je bil videti utrujen in neprespan. Vso noč ni zatisnil oči. Najprej je tovornjak odpeljal na postajo prometne policije, kamor so nekaj ur po nesreči pripeljali tudi osebni avtomobil, potem pa je bil neprestano na voljo policijskim oblastem, ki so vozilo premerile, zaslišale voznika ter sestavile zapisnik. Na tovornjaku so sledovi trčenja opazni na sprednji strani in na desni strani kabine. Sprednja stran je udrta dokaj visoko, in po tem moremo sklepati, zakaj se je šoferju Zagu videlo, kot da bi bil avtomobil dvignjen od tal. Osebni avtomobil je docela uničen. Udarec od strani je vse vozilo stisnil, zlasti še nekje v sredini. Ubita sta bila Fulvio Bregant, ki je bil lastnik vozila in je v tistem trenutku sedel za volanom, ter Franco Furlan, ki je sedel za njim, medtem ko je Aldo Gravner sedel pri šoferju in zato ni občutil neposrednega udarca. Morda je prav to naključje Gravnerju rešilo življenje.

Vsi trije ponesrečenci in njihove žene so dobri znanci ter so se pogostoma videvali. Tudi v četrtek zvečer so se vse tri družine sestale v stanovanju Franca Furlana v Ločniku. Furlan je bil namreč odprl na trgu v tem mestnem predelu jestvinsko trgovino, nad njo pa si je uredil stanovanje.

«Bil je skoraj vedno doma, živel je za družino ter ni imel navade, da bi odhajal z doma — je dejala vdova Gisella z dvema otrokoma, ki smo jo obiskali na njenem domu. — Sinoči smo imeli obiske, tako lepo je bilo, potem pa na vsem lepem takšna tragedija.»

Razbiti avtomobil Fulvia Breganta, ki so ga po nesreči v Ločniku odvlekli na postajo prometne policije v Štandrež

V Pevmi, kjer stanuje Aldo Gravner, včeraj dopoldne nismo mogli najti nobenega njegovega svojca. Vsi so bili pri njem v videmski bolnišnici, kamor so ga odpeljali nekako ob 9. uri. Aldo Gravner stanuje «na restavrantu», kakor pravijo osrednjemu poslopju posestva grofa Teufanbacha. Poročen je z ženo Bianco, ki je že kakšen mesec nova poštarica. Zaposlen je v podgorski tekstilni tovarni kot šofer ter je vedno vozil pokojnega Lavrenčiča.

«Nekako ob 3. ponoči — nam je dejala njegova soseda — je prišel k nam prometni policaj spraševat, kje stanuje Gravner. Zbudil je vse hiše naokoli, preden je našel pravo. Povedala sem mu, da ga ni doma. Rekla sem mu, da sta se zvečer Gravnerjeva odpravila k znancem gledat televizijsko oddajo; tako je vsaj rekla njegova žena. Zato sem ga napotila k noni, poprejšnji ooštarici, kjer je njegov sinček pogostoma spal. Tamkaj je policaj od otroka izvedel, da sta šla oče in mati «k Francu» v Ločnik. Jaz sem bila prva izmed vseh znancev treh nesrečnih družin, ki sem izvedela za nesrečo. Takoj ob 4. uri sem odšla v bolnišnico ter bila prva pri Aldu Gravnerju, ki je ležal v postelji hudo bolan» je zaključila.

Nekako do 23. ure so možje in žene teh treh družin gledali televizijo. Potem pa so moški vstali in rekli, da gredo «na kozarček». Sedli so v Bregantov avtomobil in se odpeljali; najbrž so bili v neki gostilni na Majnici. Na povratku k Furlanu so zavili v Ul. Visini, po kateri je najbolj zložna pot. Kaj se je zgodilo pred samim križiščem, to bo verjetno znal povedati samo Gravner. «Če bi vozil moj mož — je ugotovila Furlanova žena — bi do nesreče ne prišlo, ker ta predel zelo dobro pozna.» Kaj pa če so med seboj govorili ter odvrnili šoferjevo pozornost le za hip, kar je bilo dovolj, da je prehitro zapeljal v križišče?

Lastnik tovornjaka Luigi Bandelli iz Ul. Paolo Diacono 65 nam je dejal, da je prometna policija ugotovila na asfaltu udarec motorja osebnega avtomobila. Do njega je moglo priti zavoljo tega, ker je ob državni cesti jarek, ki je povzročil znižanje motorja; seveda pa se je mogel motor znižati samo tedaj, če je vozilo nahitroma privozilo na cesto. Če je ta nadrobnost resnična, tedaj se zares lahko vprašamo, zakaj je osebni avtomobil tako hitro pripeljal na cesto. Mar je šofer sodil, da ni nikogar več na njej, ali pa jo je nameraval prečkati?

Vse tri žene so kasneje slišale sireno rešilnega avtomobila, prav tako so videle tudi vozilo, ki je odvleklo razbit osebni avtomobil. Furlanovo stanovanje je namreč na glavni cesti ter le kakšnih 300 metrov od kraja nesreče. Seveda pa si sploh predstavljati niso mogle, da bi se moglo kaj hudega zgoditi njihovim možem. Tako so čakale skoraj do 4. ure zjutraj, bile vedno bolj nestrpne in zaskrbljene, dokler ni pozvonil prometni policaj ter jim prinesel žalostno vest.

Odpeljale so se v splošno bolnišnico, kjer so v mrtvašnico položiti trupli Breganta in Furlana, v kirurški oddelek pa so odpeljali Gravnerja, pozneje pa v Videm. Pozno popoldne se je razširila govorica o njegovi smrti, vendar so nam zdravniki iz Vidma zagotovili, da je njegovo zdravstveno stanje nespremenjeno in še vedno dokaj slabo.

Franco Furlan je zapustil ženo Gisello ter dva otroka, 15-letnega Alessandra ter 9-letnega Marca, Fulvio Bregant pa ženo in 11-letno hčerko Glorio.

Vest o tragični nesreči se je včeraj že navsezgodaj razširila po vsej Pevmi, Oslavju in Šent Mavru, kjer je Gravnerjeva družina dobro poznana in cenjena, saj je bila mati Alda Gravnerjeva v teh vaseh vsa povojna leta za poštarico, sedaj pa to delo opravlja Aldova žena Bianca, ki je doma iz Farre.

Smrtna prometna nesreča

V videmski bolnišnici je umrl 36-letni Roberto Anzolin iz Ul. S. Vito v Ronkah, ki se je prejšnjo soboto z motociklom pri križišču ceste in železnice v Beglianu z motociklom zaletel v avtomobil.

Komisija za doraščajočo mladino pri SKGZ priredi med božičnimi počitnicami enotedensko zimovanje v Zg. Gorjah pri Bledu.

Vpisovanje in pojasnila na sedežu SKGZ v Gorici v Ul. Ascoli 1.

Predstavniki generalnega konzulata SFRJ v Trstu z gen. konzulom inž. Marjanom Tepino na čelu, ter domačini med polaganjem vencev na partizanske grobove na pevmskem pokopališču

šport šport šport šport šport

ODBOJKA — MOŠKA B LIGA

Požrtvovalna igra Bora ni zadostovala za zmago

Srečanje je bilo izredno borbeno, vendar so borovci v zadnjem setu močno popustili

GASILCI TS — BOR 3:1 (15:7, 11:15, 15:10, 15:4)

Gasilci: Pavlica, Veljak, Cotich, Depinguente, Luisi, Manzin, Sgomba, Cipolla, Racman, Benes, Dragan.

Bor: Jurkič, Fučka, Uršič, Vodopivec, Veljak, Plesničar, Mijot, Starc.

Sodniki: Monreale, Ziani; zapisnikar Bonini.

V drugem tržaškem derbiju, ki je bil sinoči na sporedu v Miljah, so tržaški Gasilci predstavili vizitko ekipe, ki je bila povsem različna od tiste, ki smo jo videli pred dvema tednoma na predprvenstvenem turnirju v Ul. della Valle v Trstu. Gasilci so vpeljali pri svojem moštvu isti sistem, ki ga igra Bor, a s to prednostjo, da imajo v svojih vrstah dva izredna tolkača, od katerih izstopa posebno Valter Veljak, ki je praktično odločil sinočnje srečanje. Postava rdečih je obvladala zelo dobro podaje, s katerimi je skoraj vedno ukanila Borov blok.

Bor je zaigral izredno požrtvovalno, fantje so se borili za vsako žogo a proti zelo razpoloženemu nasprotniku so morali položiti orožje. Slabi so bili — kot smo že povedali — v bloku, druga hiba pa je bila neizrazito tolčenje, ker so bile podaje prenizke. Te so prisiliile Borove tolkače, da so se posluževali fintiranih žog tudi, ko to sicer ne bi bilo potrebno.

Postava plavih je skozi vso tekmo obdržala isto šesterko na igrišču, medtem, ko so Gasilci opravili več menjav, tako, da so bili na koncu bolj sveži in spočiti. Tega si borovci niso mogli privoščiti, ker razpolagajo letos z dokaj omejenim številom igralcev. Poleg tega ni bil v formi Plesničar, ki je zaigral preveč statično in se je v ozadju premalo premikal. Uršič se je posluževal fintiranih žog in le od časa do časa mu je uspelo zadeti v črno, kajti Gasilci so takoj razkrinkali njegove namere. Fučka, ki je zdaj prevzel vlogo Orla, še nima tako linearne podaje in večkrat je žoga prenizka ali preostro podana. Jurkič je zaigral standardno in je povsem pozitivno opravil svoje delo. Nekoliko napredka je pokazal Vodopivec, ki pa se v obrambi še vedno premalo premika. Sinočnje presenečenje je pripravil s svojim nastopom Klavdij Veljak, ki je bil na mreži najboljši med plavimi, izkazal pa se je tudi v obrambi.

Borovci si zdaj ne bodo mogli privoščiti dosti počitka, ker bodo naslednjo prvenstveno tekmo odigrali že jutri zvečer ob 20.30 v Trstu, v Ul. della Valle proti šesterki Godioz iz Aoste.

f. v.

Napet trenutek ob odbojkarski mreži

TOTIP

1.	prvi	1	X
	drugi	X	2
2.	prvi	1	1
	drugi	X	2
3.	prvi	1	
	drugi	2	
4.	prvi	1	
	drugi	2	
5.	prvi	1	X X
	drugi	X	1 2
6.	prvi	1	2
	drugi	2	1

Totocalcio

Cagliari — Vicenza	1	
Fiorentina - Bologna	1	
Milan — Inter	X	1
Palermo — Verona	1	
Pisa — Atalanta	X	1 X
Roma — Sampdoria	1	
Torino — Napoli	X	2 1
Varese — Juventus	2	
Genoa — Lecco	1	X
Reggina — Bari	X	
Ternana — Lazio	X	
Piacenza — Venezia	1	X
Barletta — Casertana	X	2

DOMAČI ŠPORT

JUTRI

Nedelja, 3.11.1968

NOGOMET

2. amaterska liga
10.30 v Trstu, R. Sanzio
CRDA — JUVENTINA

* * *

3. amaterska liga
Skupina «L»
11.00 v Trstu, Ul. Flavia
INTER SS — PRIMOREC

* * *

9.00 v Trstu, Sv. Alojzij
TECNOFERRAMEN. - PRIMORJE

* * *

14.30 v Trstu, «1. maj»
UNION — GRETTA

* * *

14.30 v Nabrežini
VESNA — LIBERTAS OPČINE

* * *

8.15 v Nabrežini
LIBERTAS PROSEK — ZARJA

* * *

Skupina «M»
11.00 v Trstu, R. Sanzio
ROIANESE — BREG

* * *

ODBOJKA

Moška B liga
20.30 v Trstu, Ul. della Valle
BOR — GODIOT AOSTA

KOŠARKA

Naraščajniško prvenstvo
14.00 v Trstu, Ul. della Valle
BOR — LLOYD B

POJUTRIŠNJEM

Ponedeljek, 4. 11. 1968

NOGOMET

Mladinsko prvenstvo
10.30 v Trstu, R. Sanzio
CREMCAFFE' — BREG

* * *

14.30 v Nabrežini
GAJA — S. GIOVANNI

* * *

12.00 v Trstu, Ul. Flavia
PONZIANA — VESNA

* * *

Naraščajniško prvenstvo
14.30 v Trstu, «1. maj»
UNION — ROIANESE

ATLETIKA — ZARADI ODSTOPA NIKOLIĆEVE

Odslej za vse atlete enaki pogoji priprav

Vera Nikolić je izjavila, da bo opustila atletiko

BEOGRAD, 1. — Izvršni odbor jugoslovanske atletske zveze se je sestal in razpravljal o nastopu jugoslovanskih atletov na olimpijskih igrah v Mehiki.

Najprej so poudarili, da so skoraj vsi jugoslovanski atleti izpolnili pričakovanja (Urbančičeva, Lubejeva, Hrepevnikova, Farčič in Todosijević) le Fočičeva zaradi poškodbe ni mogla dokončati peteroboja in Milek je v skoku v višino nekoliko razočaral.

Posebej pa so obravnavali primer Vere Nikolić. Na njen račun so izrekli mnogo kritik ter so njen odstop v polfinalu teka na 800 m ostro obsodili. Ugotovili so, da je bila Nikoličeva etos velika favoritinja za osvojitev zlate kolajne v teku na 800 m saj je bila telesno izredno dobro pripravljena. Ni pa bilo tako z njeno psihično pripravo, kjer je povsem odpovedala. Na zasedanju so odločili, da proti Veri Nikolić in njenemu trenerju Aci Petroviču ne bodo zaradi tega dejanja, ki je tudi oškodovalo Jugoslavijo za skoraj gotovo olimpijsko kolajno, podvzeli nobenega kazenskega postopka. Prav tako so obema prepustili odločitev, če se bosta še nadalje ukvarjala z atletiko, oz. če bo Vera še tudi v prihodnje trenirala pod vodstvom Petroviča.

Za bodoče pa so voditelji jugoslovanske atletike odločili, da bodo vsakega tekmovalca, ki bi zakrivil tako neodgovorno dejanje, za leto dni izločili iz reprezentance. Razen tega pa pri bodočih pripravah jugoslovanskih atletov ne bodo sestavljali nobene prednostne lestvice in torej ne bodo nobenemu omogočili specialnih priprav. Za vse jugoslovanske atletske reprezentante bodo odslej veljavni enaki pogoji dela, treniranja in potovanja.

Znana slovenska atletinja Marjana Lubej, ki je v olimpijskem naselju stanovala v isti sobi z Nikoličevo, je po svojem povratku v domovino povedala, da ji je Nikoličeva večkrat — po svojem odstopu — dejala, da bo obesila sprinterice na klin in ne bo več tekmovala. Lubejeva je tudi povedala, da ima Vera pred vsakim startom izredno tremo in je že prej pred mnogimi tekmovanji izjavljala, da bo odstopila.

Tako je trdila tudi pred polfinalom teka na 800 m in čeprav je s takimi izjavami ustvarila pri vodstvu jugoslovanskih atletov v Mehiki tesnobno vzdušje, vendar mnogi — glede na to, da je take izjave dajala že prej — niso verjeli, da bo to tudi res storila. Toda tokrat je bila mož beseda.

Ob najbolj nepravem času!

KOŠARKA — NARAŠČAJNIŠKA LIGA

Kljub dobri igri tesen poraz Bora

Pri Boru so zaigrali najbolje Ljubič, Šegina in Deško

BOR — MIVAR 37:39 (19:20)

Bor: Sosič, Barazutti 1, Deško 7, Šegina 12, Ljubič 6, Hrovatin V. 9, Hrovatin S. 2, Sirca.

Mivar: Purga 7, Luin 5, Faustini 10, Zonta, Trevisan, Cressari 9, Curiel, Slocovich 4, Ochetti, Cecchini 4.

Pripombe: prosti streli: Bor 3:18, Mivar 3:10; iz igre zaradi 5 osebnih napak: Purga in Faustini (oba Mivar); izključen Hrovatin Stojan v 12' p. p.

Včerajšnjo tekmo so mladi borovci izgubili tesno in brez potrebe. Če bi jim uspel en sam met bi izenačili in bi — glede na to, kako so se odvijali dogodki na igrišču — gotovo zbrali nato še toliko prednosti, kolikor bi je potrebovali za zmago.

Kljub porazu pa je treba reči, da plavi niso razočarali. Predvajali so lepo igro in če so morali poraženi z igrišča je šlo to predvsem na račun dejstva, da so nastopili z nepopolno postavo. Manjkala sta namreč Pertot Livij in Bogatec. Z njuno pomočjo bi Bor gotovo slavil v tem prvenstvu že drugo zaporedno zmago.

Trener Bora Kofol je poslal v začetku na igrišče naslednjo postavo: Barazutti, Deško, Ljubič, Hrovatin S. in V.

Mivar je takoj sprožil napad in si je že v začetnih potezah priboril vodstvo 14:6. Pri tem stanju izida je Barazuttija zamenjal Šegina, toda srečanje se ni nadaljevalo nemoteno, ker je sodnik v 12' izključil iz igre Stojana Hrovatina. Njegovo mesto je zelo uspešno prevzel Borut Deško, tako da so borovci začeli zmanjševati nasprotnikovo prednost kljub temu, da so igrali precej okrnjeni. Do konca polčasa so Mivar res ujeli, ob odhodu na počitek pa je bila v izidu ena sama točka razlike.

V drugem polčasu so se v glavnem ponovili dogodki iz prvega dela igre. Mivar si je že v začetku priboril 10 točk naskoka in je nato od te «rente» živel do konca srečanja. Borovci so namreč svoj zaostanek temeljito zmanjšali, vendar pa jim je na koncu za izenačenje zmanjkal en sam met.

Pri Boru so bili najboljši na igrišču Ljubič, Šegina in Deško, pri Mivarju pa Faustini in Luin.

V nedeljo bo Bor odigral tretjo prvenstveno tekmo naraščajniške lige in sicer ob 14. uri v Trstu, v Ul. della Valle proti ekipi Lloyd B.

S. K.

NOGOMET — 3. AMATERSKA LIGA

Bodo Breg, Primorje in Vesna ostali tudi jutri neporaženi?

Primorec in Zarja bosta skušala osvojiti prve točke, Union pa si utrditi položaj na lestvici

Jutri bodo odigrali tretje kolo 3. amaterske nogometne lige v kateri igrajo tudi naše enajsterice. Te bodo odigrale šest tekem.

Inter - Primorec: vsaj točka za Trebence?

Enajsterica Primorca bo jutri odšla v goste k ekipi Inter (Sv. Sobota). Trebence je zadnji poraz s Tecnoferramento prizadel: od sebe so dali vse sile, kar dvakrat so zadeli prečko, kljub temu pa jim ni uspelo premagati nasprotnika, to pa zato, ker niso znali v napadu izkoristiti vseh ugodnih prilik, ki so jih imeli. Odsotnost srednjega napadalca Saine se je poznala. Jutri pa bo trener Kralj imel verjetno na razpolago vse igralce, zato lahko upamo, da bodo rdeči (s popolno postavo) končno zaigrali dobro in učinkovito.

Inter SS je sicer komaj ustanovljeno društvo, po izidih, ki jih je doseglo doslej in po igralcih, ki jih ima na razpolago pa lahko sodimo, da je to dokaj solidno moštvo. Kljub temu pa lahko Trebenci upajo, da jim bodo odnesli vsaj eno točko, in tako upanje ni neuresničljivo.

Tecnoferramenta - Primorje: zanimivo srečanje

Primorje bo jutri gost Tecnoferramente. Na lestvici imata obe ekipi po 4 točke in sta torej iz dveh doslej odigranih tekem odnesli dve zmagi. Njuno medsebojno srečanje bo zato med najbolj zanimivimi v nedeljskem prvenstvenem zavrtljaju. Enajsterica Tecnoferramente se od lani ni preveč spremenila, večinoma jo sestavljajo starejši igralci, ki se pa na nogometno umetnost dobro spoznajo. Tržačani so najmočnejši v obrambi in na sredini igrišča, v napadu pa sta najnevarnejša bivša igralca Primorja Boico in Bossi. V tem prvenstvu Boico sicer še ni nastopil, lahko se pa zgodi, da bo prvič igral prav jutri.

Rdečerumeni nimajo nobenih težav. Tudi poškodovani igralci Prašelj, Verginella in Žužič so okrevali, zato bo trener Fragiacomo verjetno potrdil enajsterico, ki je nastopila prejšnjo nedeljo.

Tecnoferramenta je bila za Primorje vedno trd oreh. Kljub temu pa smo prepričani, da bodo Sardoč in tovariši zaigrali požrtvovalno, saj si ne smejo privoščiti nobenega spodrsljaja, če želijo še nadalje ostati na vrhu lestvice.

Union - Gretta: obe točki za Podlonjerce?

Enajsterica Grette, ki je trenutno na zadnjem mestu lestvice, bo jutri gost Uniona. Ta seveda ne sme podcenjevati nasprotnika, saj bi mu lahko Gretta pripravila prav neljubo presenečenje. Prav lani se je zgodilo, da je Gretta premagala Union in to naj bo Podlonjercem dobra šola. Ker to vedo tudi igralci Uniona sami, letos verjetno ne bodo ponovili lanske napake, ampak bodo skušali osvojiti obe točki, s katerima bi si precej popravili položaj na lestvici.

Vesna - Libertas Opčine: potrditev prvega mesta

Križani se bodo pred domačim občinstvom pomerili z openskim Libertasom. Ta ekipa je za Križane razmeroma neznana, ker je lani nastopala v skupini «M» in je zasedla tam mesto na sredini lestvice. Ker so Križani prav preteklo nedeljo pokazali moč svoje enajsterice lahko računamo, da bo Vesna potegnila iz te tekme več dobička, zlasti, ker igra na domačih tleh. V krogih Vesne vdada torej za nedeljsko tekmo določen (upravičen) optimizem in v primeru zmage bi Križani še bolj utrdili svoje prvo mesto na lestvici.

Libertas Prosek - Zarja: ostra bitka za točke

Bazovci bodo jutri igrali na tujem. Dva poraza iz prvih dveh nastopov predstavljata za bazoviške predstavnike hud udarec, katerega vzrokov si ne znajo razložiti. Zato v vasi vsi z nestrpnostjo pričakujejo jutrišnji nastop svoje enajsterice, da bi končno videli na igrišču «pravo» Zarjo.

Premagati jutrišnjega nasprotnika pa ne bo lahka naloga. Res je, da enajsterica Libertasa še ni dosegla prave forme in to tudi ni več tisto trdno moštvo, ki smo ga poznali lansko leto. Toda Prosečani so doslej osvojili le eno samo točko in se bodo zato gotovo pognali v bitko za točke z vso ostrino.

Roianese - Breg: Brežani v dobri formi

Lepa zmaga nad Virtusom je potrdila odlično formo Brežanov, ki bodo jutri igrali na tujem igrišču, a kljub temu gledajo na ta nastop z optimizmom. Domačini so mlada enajsterica brez velikih izkušenj, ker pa bodo igrali pred osvojim občinstvom bodo seveda skušali Bregu zastavljati pot na vse načine. Toda bolj kot za točke se bodo igralci enajsterice Roianese borili za prestiž. Brežani to vedo in so pripravljeni tudi na tako igro. Kljub vsemu so predstavniki dolinske občine v tej tekmi favoriti.

Bruno Rupel

KOLESARSTVO — VČERAJ V BERGAMU

J. Anquetil in F. Gimondi osvojila nagrado Baracchi

Dvojica Anquetil — Gimondi je prepričljivo zmagala na letošnji mednarodni kolesarski dirki za nagrado Baracchi, zaključnem kolesarskem tekmovanju sezone. Napovedi, da bosta dvojici Anquetil — Gimondi in Ritter — Van Springel najboljši so se uresničile.

Anquetil in Gimondi sta že takoj po startu začela voziti izredno hitro in kmalu je bilo razvidno, da je v nevarnosti 10 let stari rekord proge, ki sta ga postavila Baldini in Moser. Van Springel in svetovni rekorder v enourni vožnji Ritter sta kmalu zaostala, vendar pa so ostale dvojice zaostajale še bolj in tako se je praktično razvnela bitka le za tretje mesto. Slabo sta startala Dancelli in Anni, ki sta bila pri prvi nadzorni točki pri 20. km zadnja, nato pa sta močno pritisnila in sta prispela na cilj kot četrta. Razočarala sta Francoza Aimar in Grosskost, ki sta bila močno poustila in sta se na končni lestvici uvrstila na predzadnje mesto.

Dirka se je torej zaključila z uspehom italijansko - francoske dvojice, kateri pa ni uspelo postaviti novega rekorda proge, kot je kazalo v prvem delu tekmovanja.

Lestvica:

1. Gimondi — Anquetil (It. - Fr.), ki sta prevozila 117 km dolgo progo v 2.39'03"1 s poprečno hitrostjo 44,137 km na uro
2. Ritter — Van Springel (Dan. - Bel.) 3'15"7 zaostanka
3. Ocana — Aranzabal (Šp.) 6'01"9
4. Dancelli — Anni (It.) 8'30"6
5. Adler - Shutz (Nem. - Luks.) 9'00"7
6. Della Torre — Vicentini (It.) 11'24"1
7. Aimar - Grosskost (Fr.) 12'43"7
8. Jourden — Delisle (Fr.) 13'20"4

Nepričakovan poraz Brazilije

RIO DE JANEIRO, 1. — V meddržavnem nogometnem srečanju v Rio de Janeiru je Mehika nepričakovano premagala Brazilijo z izidom 2:1 (1:1).

Z letošnjih olimpijskih iger

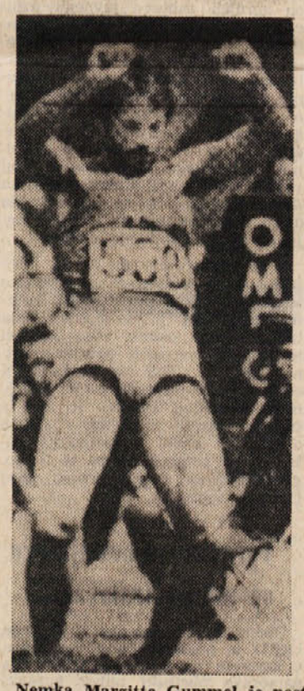

Nemka Margitte Gummel je postavila z metom krogle 19,61 m svetovni in olimpijski rekord (desno); Italijan Gentile je bil za en dan svetovni rekorder v troskoku (levo)

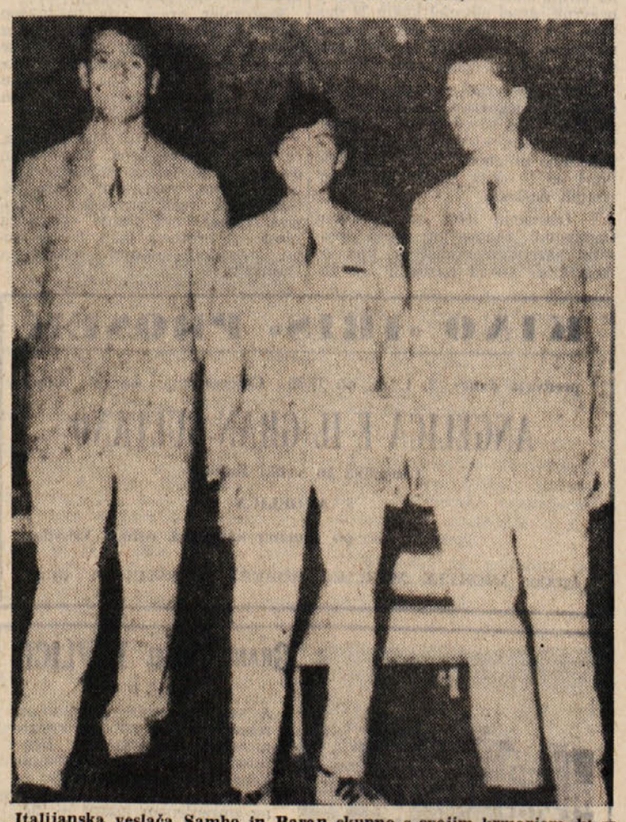

Italijanska veslača Sambo in Baran skupno s svojim krmarjem, ki so priborili Italiji zlato kolajno

77. — B. TRAVEN

General iz džungle

«Torej to je v resnici vse, kar je el Caudillo skoraj v štiridesetih letih neusmiljene diktature ustvaril,» je zavpil Profesor, ki je skočil pokonci in dvignil roke v zrak, kakor je bila njegova navada, če je iz navadnega pogovora prešel v nagovor, ki je bil namenjen vsem. «To je diktatura dosegla. Vse to so ljudje, ki imajo človeški razum, stokrat napovedali, kričali, zapisali, natisnili in trobili in so jih zato mučili in pobijali kot stekle pse. Kaos. To je dosegel ta idiotski diktator, blazni voditelj države. Ustvaril je kaos. Kdo je torej tisti, ki se je zdaj dvignil in vleče ljudstvo sem in tja? To so isti ljudje, ki so bili rojeni pod njegovo diktaturo, vzgojeni pod njegovo diktaturo, zrasli pod njegovo diktaturo, obsojeni na molk pod njegovo diktaturo, živeli pod njegovo diktaturo brez pravic in brez možnosti, da bi politično samostojno mislili in se izšolali v političnem mišljenju. Zato zdaj vsakdo kriči. In vsakdo, ki kriči, kriči svojo lastno melodijo, ker druge ne pozna in druge ni slišal in se je ni mogel naučiti. To je tako naravno, kakor je naravno, da potok ne teče navkreber, ampak po hribu navzdol.»

Dvorana se je napolnila z možmi in ženskami, ki so se stiskali med seboj, da bi lahko vsi slišali Profesorjeve besede. Večina seveda ni docela razumela, o čem govori Profesor, ker ni slišala začetka.

«In to je grozotni konec diktature, sramote, ki jo je naša dežela sto let trpela. Govoril sem, muchachosi.»

«Bravo, Profesor!» so vzklikali z vseh strani. «Dol z diktaturo! Zemljo in svobodo!»

4

Učitelj, ki je bil očitno zaradi časopisov, brošur, letakov, pozivov, manifestov in programov, ki so zdaj preplavljali deželo, tako zelo navajen na take govore, da so ga začeli utrujati, je mirno pil dalje kavo in si zvil cigareto iz tobaka, ki mu ga je dal eden izmed muchachosov.

Profesor se je usedel in dejal učitelju: «Res si nam prinesel veliko novico. Mi smo tako daleč vstran, da ne moremo zagotovo vedeti, kaj se dogaja tam zunaj.»

«Morda. Meni pa le ni jasno, zakaj vi vsi tukaj vpijete kot nori ‚zemljo in svobodo!' Vsi imate zemljo, ki jo potrebujete, kar pa zadeva svobodo, mislim, da imate tukaj več svobode kot kdor koli drug, dosti več svobode, kot jo imam celo jaz. Po resnici povedano, jaz sploh nisem svoboden. Jaz sem suženj. Šolski suženj, če hočeš, toda kljub temu suženj. Načelnik prosvetnega odseka mi ukazuje, kam moram iti, in tja moram pač iti, če nočem, da bom imel še manj jesti kot zdaj. In to, kar imam zdaj jesti, me ni še nikoli nasitilo. Kajpak, če ne upoštevam današnje redke izjeme,» je smeje se pristavil. «Še nikoli v življenju se nisem tako poživil kot z današnjo jedjo. Danes sem tukaj prvič. Zato se moram res zahvaliti in to mi prihaja iz srca, ne, bolje rečeno, iz želodca.»

Negotovo se je premaknil na svojem nizkem sedežu. «Dobro, zdi se mi, da bom imel še prav toliko časa, da pridem do naslednjega ranchita, preden se znoči. Zato se bom pač moral odpraviti na pot z vašim dovoljenjem. Čeprav mi je še tako žal v srcu, ne morem še naprej izkoriščati vaše gostoljubnosti s svojim mršavim okostnjakom.»

Ozrl se je okrog sebe in pomigal Indijančku, ki ga je spremljal, naj pripelje konja in naj spet otovori mulo.

Profesor ga je zamišljeno opazoval, kakor da bi hotel razbrati z njegovega obraza njegov značaj in njegove načrte za prihodnost. Očitno zadovoljen s svojim opazovanjem, je z vprašujočo kretnjo pomežiknil Generalu, Celsu, Andreuu in Coronelu. Videti je bilo, da so na to kretnjo odgovorili, kakor je pričakoval.

V istem trenutku, ko se je hotel učitelj dvigniti, da bi odšel, ga je Profesor rahlo dregnil v ramo. Učitelj se je spet usedel.

«Čuj, Gabino Villalva, potujoči vaški učitelj, zakaj pravzaprav ne ostaneš pri nas. Mislim, za zmeraj. Drugega učitelja smo prav potrebni. Enega za odrasle in enega za otroke in še Andreu bo pomagal. Plače, kajpak, včasih ne bo. Dobil boš, kar pač imajo posestniki gotovine v hiši. Toda plača gor, plača dol, obljubim ti, da boš zmeraj imel poln želodec, dokler boš pri nas.»

«Če je tako, prijatelj in poklicni tovariš, čemu mi bo plača? Plača me ni še nikoli nasitila. Seveda bom ostal tukaj. Kako se pravzaprav imenuje tale vas tukaj?»

«Solipaz,» je odgovoril Profesor.

«Sonce in mir. Čudovito ime vasi. Toda, hudiča, kdo pa ste pravzaprav?»

Profesor se je nagnil k učiteljevemu ušesu in mu zašepetal besedo. Glasno je med sproščenim smehom dejal: «Ne govori tega naprej, tudi če bi te spraševali. Mi pripovedujemo to naprej ob določenih, zelo določenih in zelo redkih priložnostih. Odkar tudi mi vemo, uradno vemo, da je diktator strmoglavljen, se je tisto, kar smo bili, spremenilo v tisto, kar smo zdaj uradno, ne glede na to, katera vlada se bo naposled vselila v palačo.»

«Torej tako. Skoraj bi si bil sam mislil. Toda v teh časih, kakršni so zdaj, je težko prav uganiti. Seveda zdaj še rajši ostanem tukaj. To sem si želel od svojega osmega leta. In moral sem čakati do sedemintridesetega leta, da sem vas našel.»

Vstal je. Vzravnal se je. Visoko je dvignil pest in zaklical v pozdrav: «Muchachos, zemljo in svobodo!»

In muchachosi so mu odgovorili kot en mož: «Zemljo in svobodo!»

Konec

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II., TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica 24 Maggio 1/I, Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA st. 20. — Telefon 37-338, 95-823 — NAROČNINA: mesečno 800 lir — vnaprej, četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 8.100 lir SFRJ — mesečna številka v tednu in nedeljo 50 para (50 starih dinarjev), mesečno 10 din (1.000 starih dinarjev), letno 100 din (10.000 starih dinarjev) — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/1., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani — 501-3-270/1 — OGLASI: Cena oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno-upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir besedo — Oglasi za tržaško in goriško pokrajino se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana» — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst